

Član 2.

Tekst Konvencije glasi

**KONVENCIJA
UJEDINJENIH NARODA PROTIV
TRANSNACIONALNOG ORGANIZIRANOG
KRIMINALA**

Član 1.
Objašnjenje svrhe

Svrha ove konvencije je da unaprijedi saradnju, spriječi i efikasno se bori protiv transnacionalnog organiziranog kriminala.

Član 2.
Upotreba termina

Za svrhe ove konvencije:

- (a) "Organizirana kriminalna grupa" znači grupa ustrojena od tri ili više osoba, koja postoji određeno vrijeme i djeluje u skladu s ciljem da počinji jedno ili više teških krivičnih djela ili prekršaja ustanovljenih u skladu s ovom konvencijom, radi sticanja, direktno ili indirektno, finansijske ili druge materijalne koristi;
- (b) "Teško krivično djelo" znači ponašanje koje predstavlja prekršaj kažnjiv maksimalnim lišavanjem slobode od najmanje četiri godine ili težu kaznu;
- (c) "Ustrojena grupa" znači grupa koja nije nasumice formirana za neposredno činjjenje prekršaja i koja ne mora imati formalno određene uloge za svoje članove, kontinuitet članstva ili razvijenu strukturu;
- (d) "Imovina" znači sva imovina, bilo materijalna ili nematerijalna, pokretna ili nepokretna, fizička ili nefizička i pravni dokumenti ili instrumenti kojima se dokazuje vlasništvo nad tom imovinom, ili interesi u toj imovini;
- (e) "Prihodi od kriminala" znači sva imovina koja je dobivena ili stečena, direktno ili indirektno, činjenjem prekršaja;
- (f) "Zaljedavanje" ili "zaplijena" znači privremena zabrana prenošenja, konverzije, raspolaganja ili kretanja imovine ili privremeno preuzimanje staranja ili kontrole nad imovinom po osnovu naloga izdatog od suda ili drugog nadležnog organa;
- (g) "Konfiskacija", koja uključuje zaplijenu kada je primjenjivo, znači trajno lišavanje imovine na osnovu naloga suda ili drugog nadležnog organa;
- (h) "Predikativni prekršaj" znači svaki prekršaj iz kojeg je stvoren prihod koji može postati predmetom prekršaja, kako je definiran u članu 6 ove konvencije;
- (i) "Kontrolirana isporuka" znači metod kojim se dozvoljava da nezakonite ili sumnjive pošiljke izađu iz, prođu kroz ili uđu u teritoriju jedne ili više država uz znanje i pod nadzorom njihovih nadležnih organa, u pogledu istrage, prekršaja i identifikacije osoba uključenih u činjenje tog prekršaja;
- (j) "Regionalna organizacija za ekonomske integracije" znači organizacija koju stvore suverene države date regije, na koju su njene države članice prenijele nadležnost u pogledu pitanja koja regulira ova konvencija i koja je propisno ovlaštena, u skladu sa svojim internim procedurama, da potpisuje, ratificira, prihvata, odobrava ili njoj pristupa; pozivanje na "države strane" po ovoj konvenciji primjenjivat će se na te organizacije u granicama njihove nadležnosti.

Član 3.
Domašaj primjene

1. Ova konvencija će se primjenjivati, osim ako nije u njoj drugačije navedeno, na sprečavanje, istragu i gonjenje:
 - (a) Prekršaja ustanovljenih u skladu s čl. 5, 6, 7, 8 i 23 ove konvencije; i

(b) Teška krivična djela kako su definirana u članu 2 ove konvencije;

kada je prekršaj transnacionalne prirode i uključuje organiziranu kriminalnu grupu.

2. Za svrhe stava 1 ovog člana, prekršaj je transnacionalne prirode ako je:
 - (a) počinjen u više od jedne države;
 - (b) počinjen u jednoj državi, ali se znatan dio priprema, planiranja, vođenja ili kontrole odvija u nekoj drugoj državi;
 - (c) počinjen u jednoj državi, ali uključuje organiziranu kriminalnu grupu koja je umiješana u krivične radnje u više od jedne države; ili
 - (d) počinjen u jednoj državi, ali ima znatne posljedice u nekoj drugoj državi.

Član 4.
Zaštita suvereniteta

1. Države strane izvršavaju svoje obaveze prema ovoj konvenciji u skladu s principima suverene jednakosti i teritorijalnog integriteta država i neuplitanja u domaće poslove drugih država.
2. Ništa iz ove konvencije ne daje pravo državi strani da na teritoriji druge države primjenjuje jurisdikciju i vrši funkcije koje su isključivo rezervirane za organe te druge države po njenom domaćem pravu.

Član 5.
Kriminalizacija učešća u organiziranoj kriminalnoj grupi

1. Svaka država strana će usvojiti zakonske odredbe i druge mjere potrebne da se ustanove kao krivični prekršaji ako se počine nemjerno:
 - (a) Jedna ili oba slijedeća krivična prekršaja koji se razlikuju od prekršaja koji sadrže pokušaj ili izvršenje krivične djelatnosti:
 - (i) Dogovor s jednom ili više drugih osoba da se počini teško krivično djelo za svrhu koja se direktno ili indirektno odnosi na sticanje finansijske ili druge materijalne koristi i, ako se to traži po domaćem pravu, uključuje djelo poduzeto od strane jednog od učesnika u pomaganju sporazuma ili koje uključuje organiziranu kriminalnu grupu;
 - (ii) Ponašanje osobe koja, uz saznanje bilo o cilju i općoj krivičnoj djelatnosti organizirane kriminalne grupe ili njenoj namjeri da počini krivična djela u pitanju, aktivno učestvuje u:
 - a. Krivičnim radnjama organizirane kriminalne grupe;
 - b. Drugim aktivnostima organizirane kriminalne grupe uz saznanje da će njegovo ili njeno učešće doprinijeti postizanju gore opisanog krivičnog cilja;
 - (b) Organiziranje, vođenje, pomaganje, podsticanje na, olakšavanje ili savjetovanje o činjenju teškog krivičnog djela koje uključuje organiziranu kriminalnu grupu.
2. Znanje, namjera, cilj, svrha ili sporazum naveden u stavu 1 ovog člana može se izvesti iz objektivnih, faktičkih okolnosti.
3. Države strane čije domaće pravo zahtijeva da se organizirana kriminalna grupa uključi kao prekršaj ustanovljen u skladu sa stavom 1 (a) (i) ovog člana će osigurati da njihovo domaće pravo obuhvati sva teška krivična djela koja uključuju organizirane krivične grupe. Te države strane, kao i države strane čije domaće pravo zahtijeva akt promicanja sporazuma za svrhe prekršaja ustanovljenih u skladu sa stavom 1 (a) (i) ovog člana, o tome će obavijestiti generalnog sekretara Ujedinjenih

naroda u trenutku potpisivanja ili deponiranja svog instrumenta o ratifikaciji, prihvatanju ili saglasnosti s ovom konvencijom ili pristupanju ovoj konvenciji.

Član 6.

Kriminalizacija pranja prihoda od kriminala

1. Svaka država strana će usvojiti, u skladu s osnovnim principima svog domaćeg prava, zakonske odredbe i druge mjere potrebne da se ustanove kao krivični prekršaji, kada se počine namjerno:
 - (a) (i) Konverzija ili transfer imovine, znajući da je ta imovina prihod od kriminala radi prikrivanja ili prerušavanja nelegalnog porijekla imovine ili pomaganje osobi koja je uključena u činjenje predikativnog prekršaja radi izbjegavanja pravnih posljedica njegovog ili njenog djela;
 - (ii) Prikrivanje ili prerušavanje stvarne prirode, izvora, mjesta, razmjesta, kretanja ili vlasništva ili prava u pogledu imovine, sa znanjem da je ta imovina prihod od kriminala.
- (b) U zavisnosti od osnovnih postavki svog pravnog sistema:
 - (i) Sticanje, posjedovanje ili korištenje imovine znajući, u trenutku prijema, da je ta imovina prihod od kriminala;
 - (ii) Učešće u, povezanost sa, ili konspiracija u činjenju, pokušaji da se učini i pomogne, podstakne, olakša i savjetuje činjenje bilo kojeg od prekršaja ustanovljenih u skladu s ovim članom.

2. Radi provedbe ili primjene stava 1 ovog člana:

- (a) Svaka država strana tražit će da primijeni stav 1 ovog člana u najširem dijapazonu predikativnog prekršaja;
- (b) Svaka država strana uključit će kao predikativne prekršaje sva teška krivična djela prema definiciji iz člana 2 ove konvencije i prekršaje ustanovljene u skladu s članovima 5, 8 i 23 ove konvencije. U slučaju država strana čije zakonske odredbe daju spisak specifičnih predikativnih prekršaja, one će, kao najmanju mjeru, uključiti tu listu u sveobuhvatni dijapazon prekršaja povezanih s organiziranim kriminanim grupama;
- (c) Za svrhe tačke (b), predikativni prekršaji će uključivati prekršaje počinjene i u okviru i izvan okvira jurisdikcije države strane koja je u pitanju. Međutim, prekršaji počinjeni izvan jurisdikcije države strane predstavljat će predikativne prekršaje samo kada je to ponašanje krivični prekršaj prema domaćem pravu države gdje je počinjen i bio bi krivični prekršaj po domaćem zakonu države strane koja provodi ili primjenjuje ovaj član da je počinjen u njoj;
- (d) Svaka država strana će obezbijediti kopije svojih zakona koji provode ovaj član i svih narednih promjena tih zakona ili njihov opis generalnom sekretaru Ujedinjenih naroda;
- (e) Ukoliko osnovni principi domaćeg prava države strane to zahtijevaju, može se predvidjeti da se prekršaji predviđeni u stavu 1 ovog člana ne primjenjuju na osobe koje su počinile predikativni prekršaj;
- (f) Saznanje, namjera ili svrha predviđeni kao element prekršaja definirani u stavu 1 ovog člana može se izvući iz objektivnih, faktičkih okolnosti.

Član 7.

Mjere za borbu protiv pranja novca

1. Svaka država strana će:
 - (a) Uspostaviti sveobuhvatan domaći regulatorni i nadzorni režim za bankarske i nebankarske finansijske institucije i, kad je uputno, druga tijela koja su naročito osjetljiva na pranje novca, u okviru svoje nadležnosti, radi odvratanja i otkrivanja svih oblika pranja novca, koji će režim istaknuti uvjete za identifikaciju klijenta, evidenciju i izvještavanje o sumnjivim transakcijama;

(b) Bez štete po čl. 18 i 27 ove konvencije, osigurati da administrativni, regulatorni organi i organi koji provode zakon i drugi organi predviđeni za borbu protiv pranja novca (uključujući, kada je prema domaćem zakonu uputno, sudske organe) imaju mogućnost da saraduju i razmjenjuju informacije na nacionalnom i internacionalnom nivou u okviru uvjeta predviđenih njenim domaćim pravom i, u tu svrhu, razmotrit će osnivanje finansijske obavještajne jedinice koja će imati ulogu nacionalnog centra za prikupljanje, analizu i dostavljanje informacija u vezi s potencijalnim pranjem novca.

2. Države strane će razmotriti provedbu mogućih/izvodivih mjera za otkrivanje i praćenje kretanja gotovog novca i odgovarajućih prenosivih/utrživih instrumenata preko svojih granica uz garanciju da će obezbijediti ispravnu upotrebu informacija i neće sprječavati na bilo koji način kretanja legitimnog kapitala. Te mjere mogu uključivati uvjet da pojedinci i firme prijavljuju prekogranični transfer većih količina gotovog novca i odgovarajućih utrživih/prenosivih instrumenata.
3. Kod uspostavljanja domaćeg regulatornog i nadzornog režima prema uvjetima ovog člana, a bez štete za bilo koji drugi član ove konvencije, države strane se pozivaju da kao smjernicu koriste relevantne inicijative regionalnih, međuregionalnih i multilateralnih organizacija protiv pranja novca.
4. Strane države će nastojati razviti i promovirati globalnu, regionalnu, subregionalnu i bilateralnu saradnju između sudskih organa, organa za provođenje zakona i finansijskih i regulatornih organa radi borbe protiv pranja novca.

Član 8.

Kriminalizacija korupcije

1. Svaka država strana usvojiti će zakonske odredbe i druge mjere koje budu potrebne za utvrđivanje kao krivičnih prekršaja, kada se počine namjerno:
 - (a) Obećanje, nuđenje ili davanje javnim službenicima, direktno ili indirektno, nezakonite koristi, za službenika lično ili neku drugu osobu ili subjekt, radi toga da službenik djeluje ili se suzdrži od djelovanja u vršenju svojih službenih dužnosti;
 - (b) Navođenje na ili prihvatanje od strane javnog službenika direktno ili indirektno nezakonite koristi, za službenika lično ili neku drugu osobu ili subjekt, kako bi službenik djelovao ili se suzdržao od djelovanja u vršenju svojih službenih dužnosti.
2. Svaka država strana će razmotriti usvajanje zakonskih odredaba ili drugih mjera koje budu potrebne da se uspostavi kao krivični prekršaj ponašanje navedeno u stavu 1 ovog člana koje uključuje inostranog javnog službenika ili međunarodnog državnog službenika. Na isti način, svaka država strana će razmotriti ustanovljenje drugih oblika korupcije kao krivičnih prekršaja.
3. Svaka država strana će usvojiti i potrebne mjere radi ustanovljavanja učešća u svojstvu saučesnika kao krivičnog prekršaja u prekršaju ustanovljenom u skladu s ovim članom.
4. Za svrhe stava 1 ovog člana i člana 9 ove konvencije, "javni službenik" znači javni službenik ili osoba koja pruža neku javnu uslugu kako je definirano domaćim zakonom i kako se primjenjuje u krivičnom pravu države strane u kojoj osoba u pitanju vrši tu funkciju.

Član 9.

Mjere protiv korupcije

1. Pored mjera predviđenih u članu 8 ove konvencije, svaka strana država će, u mjeri koja odgovara i koja je u skladu s njenim pravnim sistemom, donijeti zakonske odredbe, administrativne ili druge efektivne mjere za promoviranje

integriteta i sprečavanje, otkrivanje i kažnjavanje korupcije javnih službenika.

2. Svaka država strana će poduzeti mjere da osigura djelotvornu akciju putem svojih organa na sprečavanju, otkrivanju i kažnjavanju korupcije javnih službenika, uključujući i davanje tim organima odgovarajuće samostalnosti za odvratanje neprimjerenog djelovanja na njihove akcije.

Član 10.

Odgovornost pravnih lica

1. Svaka država strana će donijeti mjere po potrebi, u skladu sa svojim pravnim principima, za uspostavljanje odgovornosti pravnih lica za učešće u teškim krivičnim djelima uključujući i organiziranu kriminalnu grupu i za prekršaje ustanovljene u skladu s čl. 5, 6, 8 i 23 ove konvencije.
2. Zavisno od pravnih principa države strane, odgovornost pravnih lica može biti krivična, građanska ili administrativna.
3. Ta odgovornost će biti bez štete po krivičnu odgovornost fizičkih lica koja su počinila prekršaje.
4. Svaka država strana će, posebno, osigurati da pravna lica koja se smatraju odgovornim u skladu s ovim članom podliježu važećim, srazmjernim i krivičnim i nekrivičnim sankcijama odvratanja, uključujući i novčane sankcije.

Član 11.

Gonjenje, sudska odluka i sankcije

1. Svaka država strana će podvrći činjenje prekršaja ustanovljenog u skladu s čl. 5, 6, 8 i 23 ove konvencije sankcijama koje uzimaju u obzir težinu tog prekršaja.
2. Svaka država strana će nastojati osigurati da sve diskrecione pravne ovlasti po njenom domaćem pravu koje se odnose na gonjenje lica zbog prekršaja sadržanih u ovoj konvenciji budu izvršene radi maksimiziranja djelotvornosti mjera na provođenju zakona u pogledu tih prekršaja i odgovarajućim obzirom prema potrebi odvratanja od činjenja tih prekršaja.
3. U slučaju prekršaja ustanovljenih u skladu s čl. 5, 6, 8 i 23 ove konvencije, svaka država strana će poduzeti odgovarajuće mjere, u skladu sa svojim domaćim pravom i dužnim poštivanjem prava odbrane, da traži da se osiguraju uvjeti nametnuti u vezi s odlukama o oslobađanju do sudske postupka ili žalbe uzmu u obzir potrebu da osigura prisustvo optuženog na narednim krivičnim postupcima.
4. Svaka država strana će osigurati da njeni sudovi ili drugi nadležni organi imaju na umu ozbiljnost prekršaja sadržanih u ovoj konvenciji kada razmatraju mogućnost ranijeg oslobađanja ili uvjetnog puštanja na slobodu osoba osuđenih za te prekršaje.
5. Svaka država strana će, po potrebi, ustanoviti po svom domaćem pravu zakon o dužini perioda zastarjevanja za pokretanje postupka za svaki prekršaj obuhvaćen ovom konvencijom i duži period kada je navodni prekršitelj izbjegao primjenu pravde.
6. Ništa što je sadržano u ovoj konvenciji neće uticati na princip da opis prekršaja ustanovljenih u skladu s ovom konvencijom i nadležne pravne odbrane ili drugih pravnih principa kojima se kontrolira zakonitost ponašanja bude rezervirana za domaće pravo države strane i da ti prekršaji budu gonjeni i kažnjeni u skladu s tim pravom.

Član 12.

Konfiskacija i zaplijena

1. Države strane će usvojiti, u najvećoj mogućoj mjeri u okviru svojih pravnih sistema, mjere koje budu potrebne da se omogući konfiskacija:
 - (a) Prihoda od kriminala dobivenih od prekršaja obuhvaćenih ovom konvencijom ili imovine čija vrijednost odgovara vrijednosti tih prihoda;

(b) Imovine, opreme ili drugih instrumentalija korištenih ili namijenjenih za upotrebu u prekršajima obuhvaćenim ovom konvencijom.

2. Države strane će usvojiti potrebne mjere da se omogući identifikacija, praćenje, zaleđavanje ili zaplijena bilo kojeg predmeta navedenog u stavu 1 ovog člana radi konačne konfiskacije.
3. Ukoliko su prihodi od kriminala pretvoreni ili prebačeni, djelimično ili u cjelini, u drugu imovinu, ta imovina će podlijezati mjerama navedenim u ovom članu umjesto prihoda.
4. Ukoliko su prihodi od kriminala izmiješani s imovinom stečenom iz legitimnih izvora, ta će imovina, bez štete po bilo koje ovlasti koje se odnose na zaleđavanje ili zaplijenu, podlijezati konfiskaciji do procijenjene vrijednosti izmiješanih prihoda.
5. Dohodak ili druge koristi dobivene iz prihoda od kriminala, od imovine u koju je prihodi od kriminala transformiran ili pretvoren ili od imovine s kojom je prihodi od kriminala izmiješan također će podlijezati mjerama navedenim u ovom članu, na isti način i u istoj mjeri kao i prihodi od kriminala.
6. Za potrebe ovog člana i člana 13 ove konvencije, svaka država strana će ovlastiti svoje sudove i druge nadležne organe da naredi da se bankarska, finansijska ili komercijalna evidencija stavi na raspolaganje ili zaplijenu. Države strane neće odbiti djelovati po odredbama ovog stava po osnovu bankarske tajne.
7. Države strane mogu razmotriti mogućnost da zatraže da prekršitelj dokaže zakonito porijeklo navodnih prihoda od kriminala ili druge imovine koja podliježe konfiskaciji, s tim da je taj uvjet u skladu s principima njihovog domaćeg prava i prirodom sudskog i drugih postupaka.
8. Odredbe ovog člana neće se tumačiti na štetu prava *bona fide* trećih strana.
9. Ništa što je sadržano u ovom članu neće uticati na princip da mjere na koje se on odnosi budu definirane i provedene u skladu sa i po odredbama domaćeg prava države strane.

Član 13.

Međunarodna saradnja na konfiskaciji

1. Država strana koja primi zahtjev od druge države strane koja ima jurisdikciju nad prekršajem koji je obuhvaćen ovom konvencijom za konfiskaciju prihoda od kriminala, imovine, opreme ili instrumentalija navedenih u članu 12 stav 1 ove konvencije koja se nalazi na njenoj teritoriji će, u najvećoj mogućoj mjeri u okviru svog domaćeg pravnog sistema:
 - (a) Podnijeti zahtjev svojim nadležnim organima radi dobijanja naloga za konfiskaciju i, ako se takav nalog izda, provesti ga; ili
 - (b) Podnijeti svojim nadležnim organima, radi provedbe kako je traženo, nalog za konfiskaciju izdat od suda na teritoriji države strane koja podnosi zahtjev u skladu s članom 12 stav 1 ove konvencije kada se odnosi na prihodi od kriminala, imovinu, opremu ili druge instrumentalije navedene u članu 12 stav 1 koji se nalaze na teritoriji države strane kojoj se podnosi zahtjev.
2. Po zahtjevu koji podnese druga država strana koja ima jurisdikciju nad prekršajem koji je obuhvaćen ovom konvencijom, država strana primalac zahtjeva će poduzeti mjere da identificira, prati i zaleđi ili zaplijeni prihodi od kriminala, imovinu, opremu ili druge instrumentalije navedene u članu 12, stav 1, ove konvencije radi moguće konfiskacije koju će narediti bilo država strana podnosilac zahtjeva ili, u skladu sa zahtjevom prema stavu 1 ovog člana, država strana primalac zahtjeva.
3. Odredbe člana 18 ove konvencije primjenjuju se, *mutatis mutandis* na ovaj član. Pored transformacija navedenih u članu 18,

stav 15, zahtjevi koji se podnose u skladu s ovim članom sadržavat će:

- (a) Kad se radi o zahtjevu koji se odnosi na stav 1 (a) ovog člana, opis imovine koju treba konfiscirati i navod činjenica koje su uporište države strane koja podnosi zahtjev koji je dovoljan da omogući državi strani kojoj se podnosi zahtjev da traži nalog po svom domaćem pravu;
- (b) Kad se radi o zahtjevu koji se odnosi na stav 1 (b) ovog člana, pravno prihvatljivu kopiju naloga za konfiskaciju na kojem se zasniva zahtjev izdat od strane države strane koja podnosi zahtjev, navod činjenica i informacije po kojima se traži izvršenje naloga;
- (c) Kad se radi o zahtjevu koji se odnosi na stav 2 ovog člana, navod činjenica koje su uporište države strane koja podnosi zahtjev i opis traženih radnji.

4. Odluke ili akcije predviđene u st. 1 i 2 ovog člana donijet će država strana primalac zahtjeva u skladu sa i u zavisnosti od odredaba svog domaćeg prava i njegovih pravila procedure ili nekog bilateralnog ili multilateralnog ugovora, sporazuma ili aranžmana prema kojem je možda obavezna u odnosu na državu stranu koja podnosi zahtjev.
5. Svaka država strana će pribaviti kopije svojih zakona i propisa kojima se provodi ovaj član i svih narednih promjena tih zakona i propisa ili njihove opise za generalnog sekretara Ujedinjenih naroda.
6. Ukoliko država strana odabere da uslovi poduzimanje mjera navedenih u st. 1 i 2 ovog člana postojanjem relevantnog ugovora, ta država strana će smatrati ovu konvenciju potrebnom i dovoljnom ugovornom osnovom.
7. Država strana može odbiti saradnju po ovom članu ukoliko prekršaj na koji se zahtjev odnosi nije obuhvaćen ovom konvencijom.
8. Odredbe ovog člana neće se tumačiti na štetu prava *bona fide* trećih strana.
9. Države strane će razmotriti sklapanje bilateralnih ili multilateralnih ugovora, sporazuma ili aranžmana radi pojačanja djelotvornosti međunarodne saradnje poduzete u skladu s ovim članom.

Član 14.

Raspolaganje konfiskovanim prihodom od kriminala ili imovine

1. Prihodom od kriminala ili imovinom koje konfiskuje država strana u skladu s čl. 12 ili 13 stav 1 ove konvencije raspolagat će ta država strana u skladu sa svojim domaćim pravom i administrativnim postupkom.
2. Kada postupaju na zahtjev neke druge države strane u skladu s članom 13 ove konvencije, države strane će, koliko im dozvoljava domaće pravo i ako se to zahtijeva, prioritetno razmotriti vraćanje konfiskovanog prihoda od kriminala ili imovine državi strani koja podnosi zahtjev, kako bi ona mogla kompenzirati žrtve krivičnog djela ili vratiti taj prihod od kriminala ili imovinu njihovim legitimnim vlasnicima.
3. Kada postupa na zahtjev neke druge države strane u skladu s čl. 12 i 13 ove konvencije, država strana može posebno razmotriti zaključivanje sporazuma ili aranžmana o:
 - (a) Prilaganju vrijednosti tog prihoda od kriminala ili imovine ili sredstava dobivenih prodajom tih prihoda od kriminala ili imovine ili njihov dio na račun određen u skladu s članom 30, stav 2 (c) ove konvencije i međuvladinim tijelima koja su specijalizirana za borbu protiv organiziranog kriminala;
 - (b) Zajedničkom korištenju s drugim državama stranama, redovno ili od slučaja do slučaja, tih prihoda od kriminala ili imovine, ili sredstava dobivenih prodajom tih prihoda od kriminala ili imovine, u skladu sa svojim domaćim pravom ili administrativnim postupkom.

Član 15. Jurisdikcija

1. Svaka država strana će usvojiti neophodne mjere za uspostavljanje svoje jurisdikcije nad prekršajima ustanovljenim u skladu s čl. 5, 6, 8 i 23 ove konvencije kada je:
 - (a) prekršaj počinjen na teritoriji te države strane; ili
 - (b) prekršaj počinjen na brodu koji plovi pod zastavom te države strane ili avionu koji je registriran po zakonima te države strane u trenutku kada je prekršaj počinjen.
2. U zavisnosti od člana 4 ove konvencije, država strana može također uspostaviti svoju jurisdikciju nad svakim tim prekršajem kada je:
 - (a) prekršaj počinjen protiv državljanina te države strane;
 - (b) prekršaj počinjen od strane državljanina te države strane ili osobe bez državljanstva koja ima stalni boravak na njoj teritoriji; ili
 - (c) prekršaj je:
 - (i) Ustanovljen članom 5, stav 1 ove konvencije i počinjen je izvan njene teritorije radi činjenja teškog krivičnog djela na njoj teritoriji;
 - (ii) Ustanovljen u skladu s članom 6, stav 1 (b) (ii), ove konvencije i počinjen je izvan njene teritorije radi činjenja prekršaja ustanovljenog u skladu s članom 6, st. 1 (a) (i) ili (ii) ili (b) (i), ove konvencije na njoj teritoriji.
3. Za potrebe člana 16 stav 10 ove konvencije, svaka država strana će donijeti mjere neophodne radi uspostavljanja svoje jurisdikcije nad prekršajima obuhvaćenim ovom konvencijom kada se navodni prekršitelj nalazi na njoj teritoriji a ona takvu osobu ne izručuje jedino po osnovu toga što je on ili ona njen državljanin.
4. Svaka država strana može također donijeti neophodne mjere za uspostavljanje svoje jurisdikcije nad prekršajima obuhvaćenim ovom konvencijom kada se navodni prekršitelj nalazi na njoj teritoriji i ona ga ne izručuje.
5. Ukoliko je država strana koja vrši svoju jurisdikciju po st. 1 ili 2 ovog člana obaviještena, ili je na neki drugi način saznala, da jedna ili više drugih država strana vode istragu, gonjenje ili sudski postupak u vezi s istim ponašanjem, nadležni organi tih država strana će, po potrebi, konsultirati jedni druge o koordinaciji svojih akcija.
6. Bez štete po norme općeg međunarodnog prava, ova konvencija ne isključuje primjenu krivične jurisdikcije koju uspostavi država strana u skladu sa svojim domaćim pravom.

Član 16. Ekstradicija

1. Ovaj član će se primjenjivati na prekršaje obuhvaćene ovom konvencijom ili u slučajevima kada prekršaj koji se navodi u članu 3 st. 1 (a) ili (b), uključuje organiziranu kriminalnu grupu, a osoba koja je predmet zahtjeva za ekstradiciju se nalazi na teritoriji države strane kojoj se podnosi zahtjev, pod uvjetom da je prekršaj zbog kojeg se traži ekstradicija kažnjiv po domaćem pravu i države strane koja podnosi zahtjev i države strane kojoj se podnosi zahtjev.
2. Ukoliko zahtjev za ekstradiciju sadrži nekoliko zasebnih teških krivičnih djela od kojih neka nisu obuhvaćena ovim članom, država strana primalac zahtjeva može primijeniti ovaj član i u pogledu ovih drugih prekršaja.
3. Svaki prekršaj na koji se primjenjuje ovaj član smatrat će se uključenim u sve postojeće ugovore o ekstradiciji između država strana kao prekršaj zbog kojeg se vrši ekstradicija. Države strane će poduzeti uključivanje tih prekršaja kao prekršaja zbog kojih se vrši ekstradicija u svaki ugovor o ekstradiciji koji će sklopiti između sebe.
4. Ukoliko država strana koja uvjetuje ekstradiciju postojanjem ugovora primi zahtjev za ekstradiciju od neke druge države

- strane s kojom nema ugovor o ekstradiciji, ona može smatrati ovu konvenciju pravnom osnovom za ekstradiciju u vezi sa svakim prekršajem na koji se ovaj član primjenjuje.
5. Države strane koje uvjetuju ekstradiciju postojanjem ugovora će:
 - (a) U trenutku deponiranja svog instrumenta o ratifikaciji, prihvatanju, saglasnosti o Konvenciji ili pristupanju Konvenciji obavijestiti generalnog sekretara Ujedinjenih naroda da li će uzeti ovu konvenciju kao pravnu osnovu za saradnju o ekstradiciji s drugim državama stranama u ovoj konvenciji; i
 - (b) Ukoliko ne uzmu ovu konvenciju kao pravni osnov za saradnju o ekstradiciji, tražiti, po potrebi, zaključivanje ugovora o ekstradiciji s drugim državama stranama u ovoj konvenciji radi provedbe ovog člana.
 6. Države strane koje ne uvjetuju ekstradiciju postojanjem ugovora priznat će prekršaje na koje se primjenjuje ovaj član kao prekršaje po kojima se vrši ekstradicija između sebe.
 7. Ekstradicija će podlijegati uvjetima predviđenim domaćim pravom države strane kojoj se podnosi zahtjev ili po važećim ugovorima o ekstradiciji, uključujući, između ostalog, i uvjete u vezi sa minimalnom kaznom za ekstradiciju i osnove po kojima država strana kojoj se podnosi zahtjev može odbiti ekstradiciju.
 8. Države strane će, zavisno od svog domaćeg prava, nastojati da ekspeditivno izvrše postupak ekstradicije i pojednostave uvjete o dokazima koji se na to odnose u vezi sa svim prekršajima na koje se primjenjuje ovaj član.
 9. Zavisno od odredaba svog domaćeg prava i ugovora o ekstradiciji, država strana kojoj se podnosi zahtjev može, pošto bude zadovoljena da okolnosti to opravdavaju i da su hitne na zahtjev države strane podnosioca, staviti u pritvor osobu čija se ekstradicija traži i koja se nalazi na njenoj teritoriji ili poduzeti druge odgovarajuće mjere za osiguranje njegovog ili njenog prisustva u postupku ekstradicije.
 10. Država strana na čijoj se teritoriji navodni prekršitelj nađe će, ukoliko ne isporuči tu osobu u vezi s prekršajem na koji se primjenjuje ovaj član samo po osnovu da je on ili ona njen državljanin, na zahtjev države strane koja traži ekstradiciju, biti obavezna predati slučaj bez nepotrebnog odlaganja svojim nadležnim organima radi gonjenja. Ti će organi donijeti odluku i voditi svoj postupak na isti način kao i u slučaju svakog drugog teškog prekršaja po domaćem pravu te države strane. Zainteresirane države strane će međusobno saradivati, a naročito o proceduralnim i dokaznim aspektima, radi osiguranja djelotvornosti tog gonjenja.
 11. Kad god je državi strani dozvoljeno po domaćem pravu da isporuči ili na drugi način preda nekog svog državljanina samo pod uvjetom da će osoba biti vraćena toj državi strani da odsluži kaznu koja joj se odredi kao rezultat suđenja ili postupka radi kojeg se ekstradicija ili predaja osobe tražila i da se ta država strana i država strana koja traži ekstradiciju osobe dogovore o ovoj opciji i drugim uvjetima koje mogu smatrati prigodnim, ta uvjetna ekstradicija ili predaja će biti dovoljna za ispunjenje obaveze predviđene u stavu 10 ovog člana.
 12. Ukoliko ekstradicija, tražena radi izvršenja osude, bude odbijena zato što je tražena osoba državljanin države strane kojoj se podnosi zahtjev, strana kojoj se podnosi zahtjev će, ukoliko joj domaće pravo to dozvoljava i u skladu s uvjetima tog zakona, na zahtjev strane koja podnosi zahtjev, razmotriti provedbu presude koja je izrečena po domaćem pravu strane koja podnosi zahtjev ili ostatak iste.
 13. Svakoj osobi u vezi s kojom se vodi postupak u vezi s bilo kojim prekršajem na koji se primjenjuje ovaj član bit će zagarantirano pošteno postupanje u svim fazama postupka, uključujući i uživanje svih prava i garancija koje predviđa domaće pravo države strane na čijoj se teritoriji ta osoba nalazi.
 14. Ništa iz ove konvencije neće se interpretirati tako da nameće obavezu ekstradicije ukoliko država strana kojoj se podnosi zahtjev ima dovoljno osnova da vjeruje da se zahtjev podnosi radi gonjenja ili kažnjavanja osobe zbog spola, rase, religije, nacionalnosti, etničkog porijekla ili političkog mišljenja te osobe ili da bi poštivanje zahtjeva dovelo do štete za poziciju te osobe iz bilo kojeg od ovih razloga.
 15. Države strane ne mogu odbiti zahtjev za ekstradiciju po jedinom osnovu kad se smatra da prekršaj uključuje i fiskalna pitanja.
 16. Prije odbijanja ekstradicije država strana kojoj se podnosi zahtjev će, po potrebi, konsultirati državu stranu koja podnosi zahtjev, da joj pruži dovoljnu priliku da prezentira svoje mišljenje i prabavi informacije relevantne za svoju tvrdnju.
 17. Države strane će tražiti da sklope bilateralne i multilateralne sporazume ili aranžmane za vršenje ili pojačanje djelotvornosti ekstradicije.
- Član 17.**
Transfer osuđenih osoba
- Države strane mogu razmotriti sklapanje bilateralnih sporazuma i multilateralnih aranžmana za transfer na svoju teritoriju osoba osuđenih na zatvor ili druge oblike lišavanja slobode zbog prekršaja obuhvaćenih ovom konvencijom, kako bi mogle izvršiti presudu tamo.
- Član 18.**
Uzajamna pravna pomoć
1. Države strane će jedna drugoj pružiti najveću moguću uzajamnu pravnu pomoć u istrazi, gonjenju i sudskom postupku u vezi s prekršajima koji su obuhvaćeni ovom konvencijom kako je predviđeno članom 3 i jedna drugoj će recipročno pružiti sličnu pomoć kada država podnosilac zahtjeva ima osnova da sumnja da je prekršaj naveden u članu 3, st. 1 (a) ili (b), transnacionalne prirode, s tim da se žrtve, svjedoci, prihod, instrumentalije ili dokazi za te prekršaje nalaze u državi strani kojoj se podnosi zahtjev i da prekršaj uključuje organiziranu kriminalnu grupu.
 2. Uzajamna pravna pomoć će se pružati u najvećoj mogućoj mjeri po relevantnim zakonima, ugovorima, sporazumima i aranžmanima države strane kojoj se podnosi zahtjev u vezi s istragom, gonjenjem, sudskim postupkom u vezi s prekršajima za koje se pravno lice može smatrati odgovornim u skladu s članom 10 ove konvencije u državi strani podnosiocu zahtjeva.
 3. Uzajamna pravna pomoć koja se pruža u skladu s ovim članom može se zatražiti radi sljedećeg:
 - (a) uzimanje dokaza ili izjava od osoba;
 - (b) uručjenje sudskih dokumenata;
 - (c) izvršenje pretrage ili zaplijene i zaleđivanja;
 - (d) ispitivanje predmeta i mjesta;
 - (e) pribavljanje informacija, dokaznih predmeta i ocjene stručnjaka;
 - (f) pribavljanje originala ili ovjerenih kopija relevantnih dokumenata i evidencije, uključujući vladinu, bankovnu, finansijsku evidenciju i evidenciju firmi ili kompanija;
 - (g) identifikacija ili praćenje prihoda od kriminala, imovine, instrumentalija ili drugih stvari za potrebe dokaza;
 - (h) olakšavanje dobrovoljnog pojavljivanja lica u državi strani podnosiocu zahtjeva;
 - (i) svaka druga vrsta pomoći koja nije u suprotnosti s domaćim pravom države strane kojoj se podnosi zahtjev.
 4. Bez štete za domaće pravo, nadležni organi države strane mogu, bez prethodnog zahtjeva, prenijeti informacije koje se odnose na kriminalne stvari nadležnom organu u nekoj drugoj državi strani kada vjeruju da bi te informacije mogle pomoći organu u poduzimanju ili uspješnom zaključivanju istrage i krivičnog postupka ili bi mogle dovesti do zahtjeva

formuliranog od strane ove druge države strane u skladu s ovom konvencijom.

5. Prenošenje informacija u skladu sa stavom 4 ovog člana neće ići na štetu istrage i krivičnog postupka u državi nadležnog organa koji pruža informacije. Nadležni organi koji primaju informacije pridržavat će se zahtjeva da rečene informacije ostanu povjerljive, čak i privremeno, ili uz ograničenje za njihovu upotrebu. Međutim, ovo neće spriječiti državu stranu prijemnicu zahtjeva da otkrije u svom postupku informacije koje oslobađaju krivice optuženu osobu. U tom slučaju, država strana prijemnica zahtjeva će obavijestiti državu stranu koja prenosi informacije prije otkrivanja i, ako se traži, konsultirati državu stranu koja prenosi informacije. Ako, u izuzetnom slučaju, obavijest unaprijed nije moguća, država strana prijemnica će bez odlaganja obavijestiti državu stranu koja prenosi o objelodanjivanju.
6. Odredbe ovog člana neće uticati na obaveze po ma kojem ugovoru, bilateralnom ili multilateralnom, koje reguliraju ili će regulirati, u cjelini ili djelimično, uzajamnu pravnu pomoć.
7. Stavovi 9 do 29 ovog člana će se primjenjivati na zahtjeve koji se podnesu u skladu s ovim članom ukoliko države strane u pitanju nisu obavezane ugovorom o uzajamnoj pravnoj pomoći. Ako su te države strane obvezne po takvom ugovoru, primjenjivat će se odgovarajuće odredbe tog ugovora osim ako se države strane ne dogovore da primjenjuju stavove 9 do 29 ovog člana umjesto njega. Državavama stranama se jako preporučuje da ove stavove primjenjuju ako oni olakšavaju saradnju.
8. Države strane neće odbiti pružiti uzajamnu pravnu pomoć u skladu s ovim članom po osnovu bankovne tajne.
9. Države strane mogu odbiti pružiti uzajamnu pravnu pomoć u skladu s ovim članom po osnovu nepostojanja dvojnog kriminaliteta. Međutim, država strana kojoj se podnosi zahtjev može, kada nađe za shodno, pružiti pomoć, u obimu koji prosudi po svojoj diskreciji, bez obzira da li to činjenje predstavlja prekršaj po domaćem pravu države strane kojoj se podnosi zahtjev.
10. Osoba koja je u pritvoru ili služi kaznu na teritoriji jedne države strane čije je prisustvo traženo u drugoj državi strani radi identifikacije, svjedočenja ili pružanja pomoći na drugi način kod dobijanja dokaza za istragu, gonjenje ili sudski postupak u vezi s prekršajima koji su obuhvaćeni ovom konvencijom može se prebaciti ako su ispunjeni slijedeći uvjeti:
 - (a) Osoba slobodno dâ svoj prijavljeni pristanak;
 - (b) Nadležni organi obje države strane se slože, zavisno od uvjeta koje te države strane smatraju shodnim.
11. Za potrebe stava 10 ovog člana:
 - (a) Država strana u koju se osoba prebaci imat će ovlasti i obavezu da prebačenu osobu čuva u pritvoru, osim ako drugačije ne traži ili ne dopusti država strana iz koje je osoba prebačena;
 - (b) Država strana u koju je osoba prebačena će bez odlaganja izvršiti svoju obavezu vraćanja osobe u pritvor države strane iz koje je osoba prebačena kako je unaprijed dogovoreno, ili kako je drugačije dogovoreno, između nadležnih organa obje države strane;
 - (c) Država strana u koju je osoba prebačena neće tražiti od države strane iz koje je osoba prebačena da pokreće postupak ekstradicije za vraćanje osobe;
 - (d) Prebačenoj osobi će biti priznato vrijeme provedeno u pritvoru države strane u koju je on ili ona prebačena kao izdržavanje kazne koju izdržava u državi iz koje je on ili ona prebačena.
12. Osim ako se s tim ne složi država strana iz koje osoba treba biti prebačena u skladu sa st. 10 i 11 ovog člana, ta osoba, ma koje nacionalnosti da je, neće biti gonjena, pritvorena, kažnjena ili podvrgnuta drugim ograničenjima vlastite slobode na teritoriji države u koju se ta osoba prebacuje u pogledu djela, propusta ili ubjedenja prije njenog ili njegovog odlaska s teritorije države iz koje je on ili ona prebačena.
13. Svaka država strana će odrediti centralni organ koji će imati odgovornost i ovlasti da prima zahtjeve za uzajamnu pravnu pomoć bilo da ih izvršava ili prenosi na nadležne organe za izvršenje. Kada država strana ima posebnu regiju ili teritoriju sa zasebnim sistemom uzajamne pravne pomoći, može odrediti poseban centralni organ koji će imati istu funkciju za tu regiju ili teritoriju. Centralni organi će osigurati brzo i odgovarajuće izvršenje ili prenos primljenih zahtjeva. Kada centralni organ prenosi zahtjev nadležnom organu za izvršenje, zalagat će se za brzo i odgovarajuće izvršenje zahtjeva od strane nadležnog organa. Generalni sekretar Ujedinjenih naroda bit će obaviješten o centralnom organu koji je određen u ovu svrhu svaki put kada država strana deponira svoj instrument o ratifikaciji, prihvatanju ili saglasnosti ili pristupanju ovoj konvenciji. Zahtjevi za uzajamnu pravnu pomoć i sve komunikacije s ovim u vezi bit će preneseni centralnim organima koje imenuju strane države. Ovaj uvjet neće ići na štetu prava države strane da zahtjeva da ti zahtjevi i komunikacije njoj budu upućene diplomatskim kanalima i, u hitnim slučajevima, kada se država strana slaže, putem Međunarodne organizacije kriminalne policije, ako je moguće.
14. Zahtjevi se podnose pismeno ili, kad je moguće, bilo kojim sredstvima kojima se može proizvesti pisani zapis, na jeziku koji je prihvatljiv državi strani kojoj se podnosi zahtjev, pod uvjetima koji omogućavaju da ta država strana ustanovi autentičnost. Generalni sekretar Ujedinjenih naroda će biti obaviješten o jeziku ili jezicima prihvatljivim za svaku državu stranu u trenutku kada ona deponira svoj instrument o ratifikaciji, prihvatanju, saglasnosti ili pristupanju ovoj konvenciji. U hitnim okolnostima i kada se države strane dogovore, zahtjevi se mogu podnijeti usmeno, ali će se odmah pismeno potvrditi.
15. Zahtjev za uzajamnu pravnu pomoć sadržavat će:
 - (a) Identitet organa koji podnosi zahtjev;
 - (b) Predmet i vrstu istrage, gonjenja ili sudskog postupka na koji se zahtjev odnosi i ime i funkcije organa koji vodi istragu, gonjenje ili sudski postupak;
 - (c) Rezime relevantnih činjenica, osim u vezi sa zahtjevima u svrhu uručenja sudskih dokumenata;
 - (d) Opis tražene pomoći i pojedinosti posebnog postupka koji država strana podnosilac želi da se slijedi;
 - (e) Kad je moguće, identitet, lokacija i nacionalnost dotične osobe; i
 - (f) Svrhu za koju se dokaz, informacije ili akcija traže.
16. Država strana kojoj se podnosi zahtjev može tražiti dodatne informacije kada se to čini neophodnim za izvršenje zahtjeva u skladu s domaćim pravom ili kada može olakšati to izvršenje.
17. Zahtjev će biti izvršen u skladu s domaćim pravom države strane kojoj se podnosi zahtjev i, ukoliko nije u suprotnosti s domaćim pravom države kojoj se podnosi zahtjev i kad je moguće, u skladu s procedurama navedenim u zahtjevu.
18. Kad god je moguće i u skladu je s osnovnim principima domaćeg prava, kada je pojedinac na teritoriji države strane i mora biti saslušan kao svjedok ili ekspert od strane sudskih organa neke druge države strane, prva država strana može, na zahtjev druge, dozvoliti da se saslušanje obavi video konferencijom ako nije moguće ili poželjno da se pojedinac u pitanju lično pojavi na teritoriji države strane koja podnosi zahtjev. Države strane mogu se dogovoriti da će saslušanje obaviti sudski organ države strane koja podnosi zahtjev i kojem će prisustvovati sudski organ države strane koja podnosi zahtjev.

19. Država strana podnosilac neće prenositi niti koristiti informacije ili dokaze koje pribavi država strana kojoj se podnosi zahtjev radi istrage, gonjenja ili sudskog postupka osim onih navedenih u zahtjevu, bez prethodne saglasnosti države strane kojoj se podnosi zahtjev. Ništa iz ovog stava neće spriječiti državu stranu koja podnosi zahtjev da objelodani u svom postupku informacije ili dokaze koji oslobađaju krivice optuženu osobu. U ovom drugom slučaju, država strana podnosilac će obavijestiti državu stranu kojoj se podnosi zahtjev prije objavljivanja i, ako se to traži, konsultirati državu stranu kojoj se podnosi zahtjev. Ukoliko, u izuzetnom slučaju, obavijest naprijed nije moguća, država strana podnosilac će bez odlaganja obavijestiti o objelodanjivanju državu stranu kojoj se podnosi zahtjev.
20. Država strana podnosilac može tražiti da država strana kojoj se podnosi zahtjev drži povjerljivim činjenice i sadržaj zahtjeva, osim u mjeri koja je potrebna za izvršenje zahtjeva. Ako se država strana kojoj se podnosi zahtjev ne može pridržavati uvjeta povjerljivosti, obavijestit će hitno državu stranu podnosioca.
21. Uzajamna pravna pomoć može biti odbijena:
- (a) Ukoliko zahtjev nije podnesen u skladu s odredbama ovog člana;
 - (b) Ukoliko država strana kojoj se podnosi zahtjev smatra da bi izvršenje zahtjeva vjerovatno išlo na štetu njenog suvereniteta, bezbjednosti, *ordre public (javnog reda)* ili drugih suštinskih interesa;
 - (c) Ukoliko bi organima države strane kojoj se podnosi zahtjev bilo zabranjeno po domaćem pravu da izvrše traženu radnju u vezi sa sličnim prekršajem, da je bio predmetom istrage, gonjenja ili sudskog postupka po vlastitoj jurisdikciji;
 - (d) Ukoliko bi bilo suprotno pravnom sistemu države strane kojoj se podnosi zahtjev u vezi s uzajamnom pravnom pomoći za zahtjev koji treba izvršiti.
22. Države strane ne mogu odbiti zahtjev za uzajamnu pravnu pomoć po jedinom osnovu da se smatra da prekršaj uključuje i fiskalna pitanja.
23. Za svako odbijanje uzajamne pravne pomoći bit će dati razlozi.
24. Država strana kojoj se podnosi zahtjev izvršit će zahtjev za uzajamnu pravnu pomoć što može prije i potpuno će uzeti u obzir sve rokove koje predlaže država strana podnosilac, a za šta se razlozi daju u zahtjevu. Država strana kojoj se podnosi zahtjev će reagirati na razumne zahtjeve države strane podnosioca o toku rješavanja zahtjeva. Država strana podnosilac će hitno obavijestiti državu stranu primaoca zahtjeva kad tražena pomoć nije više potrebna.
25. Uzajamnu pravnu pomoć može odložiti država strana primalac zahtjeva po osnovu da se zahtjev miješa u istragu, gonjenje ili sudski postupak u toku.
26. Prije odbijanja zahtjeva u skladu sa stavom 21 ovog člana ili odgađanjem njegovog izvršenja u skladu sa stavom 25 ovog člana, država strana primalac zahtjeva konsultirat će državu stranu podnosioca da razmotri da li se pomoć može pružiti pod tim terminima i uvjetima kako već smatra potrebnim. Ako država strana podnosilac prihvati pomoć pod tim uvjetima, ona će se pridržavati tih uvjeta.
27. Bez štete za primjenu stava 12 ovog člana, svjedok, ekspert ili druga osoba koja, na zahtjev države strane podnosioca, prihvati da da dokaze u postupku ili da pomogne u istrazi, gonjenju ili sudskom postupku na teritoriji države strane podnosioca neće biti gonjen, pritivoren, kažnjen ili podvrgnut ikakvom ograničenju lične slobode na toj teritoriji u pogledu činjenica, propusta ili ubjedenja prije svog odlaska s teritorije države strane primaoca zahtjeva. To sigurno ponašanje će prestati kada svjedok, ekspert ili druga osoba koja je imala priliku, u trajanju od petnaest uzastopnih dana ili u bilo kojem

- periodu o kojem se dogovore države strane od dana kada je ta osoba službeno obaviještena da njeno prisustvo nije više potrebno sudskim organima, da napusti, a ipak je ostala dobrovoljno na teritoriji države strane podnosioca ili se, nakon što je oputovala, vratila po vlastitoj slobodnoj volji.
28. Redovne troškove izvršenja zahtjeva snosi država strana primalac zahtjeva, ako nije drukčije dogovoreno između zainteresiranih država strana. Ako su ili će biti potrebni znatni ili izvanredni troškovi za izvršenje zahtjeva, države strane će se konsultirati da odrede uvjete pod kojima će se zahtjev izvršiti, kao i način na koji će troškovi biti pokriveni.
29. Država strana primalac zahtjeva:
- (a) Obezbijedit će državi strani podnosiocu kopije vladine evidencije, dokumenata ili informacija u njenom posjedu koji su po njenom domaćem pravu dostupni javnosti;
 - (b) Može, po vlastitoj diskreciji, pribaviti državi strani podnosiocu upotpunosti, djelimično ili zavisno od uvjeta za koje smatra da odgovaraju, kopije sve vladine evidencije, dokumenata ili informacija u njenom posjedu koji po domaćem pravu nisu dostupni javnosti.
30. Države strane će razmotriti, po potrebi, mogućnost zaključivanja bilateralnih ili multilateralnih aranžmana koji bi bili u službi, praktično provodili, ili jačali odredbe ovog člana.

Član 19.

Zajednička istraga

Države strane će razmotriti zaključivanje bilateralnih ili multilateralnih sporazuma ili aranžmana po kojima, vezano za stvari koje su predmet istrage, gonjenja ili sudskog postupka u jednoj ili više država, zainteresirani nadležni organi mogu osnivati zajednička istražna tijela. U nedostatku takvih sporazuma ili aranžmana, zajednička istraga se može poduzeti po sporazumu od slučaja do slučaja. Uključene države strane će osigurati da suverenitet države strane na čijoj se teritoriji istraga treba izvršiti bude upotpunosti poštovan.

Član 20.

Specijalna tehnika istrage

1. Ako je dozvoljeno po osnovnim principima domaćeg pravnog sistema, svaka država strana će, u okviru svojih mogućnosti i pod uvjetima propisanim domaćim pravom, poduzeti neophodne mjere da omogućiti odgovarajuću upotrebu kontrolirane isporuke i, kada ocijeni prikladnim, upotrebu specijalnih tehnika istrage, kao što je elektronska ili drugi oblici praćenja i tajnih operacija, od strane svojih nadležnih organa na svojoj teritoriji radi djelotvorne borbe protiv organiziranog kriminala.
2. Radi istrage prekršaja obuhvaćenih ovom konvencijom, ohrabruju se države strane da zaključie, kada je neophodno, odgovarajuće bilateralne ili multilateralne sporazume ili aranžmane o upotrebi tih specijalnih tehnika istrage u kontekstu saradnje na međunarodnom nivou. Ti sporazumi ili aranžmani bit će zaključeni i provedeni u punoj saglasnosti s principom suverene jednakosti država i bit će izvršeni strogo u skladu s uvjetima tih sporazuma ili aranžmana.
3. U nedostatku sporazuma ili aranžmana predviđenih u stavu 2 ovog člana, odluke da se koriste specijalne istražne tehnike na međunarodnom nivou bit će donesene od slučaja do slučaja i mogu, po potrebi, uzeti u obzir finansijske aranžmane i razumijevanje u pogledu primjene jurisdikcije od zainteresiranih država strana.
4. Odluke da se koristi kontrolirana isporuka na međunarodnom nivou mogu, uz saglasnost zainteresiranih država strana, uključivati metode kao što su prisluški vanje/presretanje i omogućavanje robama da netaknute nastave ili da budu uklonjene ili zamjenjene u cjelini ili djelimično.

Član 21.
Prenos krivičnog postupka

Države strane će razmotriti mogućnost prenošenja postupka jedna drugoj radi gonjenja prekršaja obuhvaćenog ovom konvencijom u slučajevima kada se smatra da je taj prenos u interesima pravilne primjene pravde, a naročito u slučajevima kada je uključeno nekoliko jurisdikcija u pogledu koncentriranja gonjenja.

Član 22.
Uspostavljanje krivične evidencije

Svaka država strana može donijeti zakonske odredbe ili druge mjere neophodne da u obzir uzme, pod uvjetima i za svrhe koje smatra odgovarajućim, svaku prethodnu osudu u nekoj drugoj državi navodnog prekršitelja radi korištenja tih informacija u krivičnom postupku vezano za prekršaj obuhvaćen ovom konvencijom.

Član 23.
Kriminalizacija onemogućavanja pravde

Svaka država strana će donijeti potrebne zakonske odredbe i druge mjere radi ustanovljavanja kao krivičnih prekršaja, kada su počinjeni namjerno:

- (a) Upotreba fizičke sile, prijetnja ili zastrašivanje ili obećanje, nudenje ili davanje nezakonite koristi da bi se postiglo lažno svjedočenje ili uplitanje u davanje iskaza ili pribavljanje dokaza u postupku u vezi s činjenjem prekršaja obuhvaćenih ovom konvencijom;
- (b) Upotreba fizičke sile, prijetnji ili zastrašivanja da bi se umiješalo u vršenje zvaničnih dužnosti sudije ili službenika koji provodi zakon u vezi s činjenjem prekršaja obuhvaćenih ovom konvencijom. Ništa iz ovog stava neće ići na štetu prava država strana da imaju zakonske odredbe koje štite ostale kategorije javnih službenika.

Član 24.
Zaštita svjedoka

1. Svaka država strana će poduzeti odgovarajuće mjere u okviru svojih sredstava da obezbijedi djelotvornu zaštitu od potencijalne odmazde ili zastrašivanja svjedocima u krivičnom postupku koji svjedoče u vezi s prekršajima koji su obuhvaćeni ovom konvencijom i po potrebi njihovoj rodbini i drugim njima bliskim licima.
2. Mjere predviđene u stavu 1 ovog člana mogu sadržavati, između ostalog, bez štete za prava optuženog, uključujući i pravo na primjeren proces:
 - (a) Ustanovljavanje procedura za fizičku zaštitu tih lica, kao što su, u potrebnj i izvodivoj mjeri, njihovo premještanje i dozvoljavanje, po potrebi, neotkrivanje ili ograničavanje otkrivanja informacija koje se tiču identiteta i boravka tih lica;
 - (b) Obezbeđivanje pravila o dokazima da se omogući da iskaz svjedoka bude dat na način koji osigurava bezbjednost svjedoka, kao što je omogućavanje da se svjedočenje da putem korištenja komunikacijske tehnologije, kao što su video linkovi i druga odgovarajuća sredstva.
3. Države strane će razmotriti sklapanje sporazuma ili aranžmana s drugim državama radi premještanja osoba navedenih u stavu 1 ovog člana.
4. Odredbe ovog člana će se primjenjivati i na žrtve, ukoliko su svjedoci.

Član 25.
Pomoć žrtvama i njihova zaštita

1. Svaka država strana će poduzeti odgovarajuće mjere u okviru svojih sredstava da pruži pomoć i zaštitu žrtvama prekršaja obuhvaćenih ovom konvencijom, a naročito u slučaju prijetnje, odmazde ili zastrašivanja.

2. Svaka država strana će uspostaviti odgovarajuće procedure da se žrtvama prekršaja obuhvaćenih ovom konvencijom omogući dobijanje kompenzacije i restitucije.
3. Svaka država strana će, zavisno od svog domaćeg prava, omogućiti da stavovi i zabrinutost žrtava budu prezentirani i razmotreni u datim fazama krivičnog postupka protiv prekršitelja na način koji ne ide na štetu prava odbrane.

Član 26.
Mjere za pojačanje saradnje sa organima za provedbu zakona

1. Svaka država strana će poduzeti odgovarajuće mjere da podstakne osobe koje učestvuju ili su učestvovala u organiziranim kriminalnim grupama:
 - (a) Da pribave informacije korisne za nadležne organe za svrhe istrage i dokaza o stvarima kao što su:
 - (i) Identitet, vrsta, sastav, struktura, lokacija ili aktivnosti organiziranih kriminalnih grupa;
 - (ii) Veze, uključujući i međunarodne veze, s drugim organiziranim kriminalnim grupama;
 - (iii) Prekršaje koje su organizirane kriminalne grupe počinile ili bi mogle počiniti;
 - (b) Da pruže faktičnu, konkretnu pomoć nadležnim organima koja može doprinijeti da se organizirane kriminalne grupe liše izvora ili prihoda od kriminala.
2. Svaka država strana će razmotriti stvaranje mogućnosti, u odgovarajućim slučajevima, ublažavanja kazne optužene osobe koja ostvari znatnu saradnju u istrazi ili gonjenju prekršaja obuhvaćenog ovom konvencijom.
3. Svaka država strana će razmotriti stvaranje mogućnosti, u skladu s osnovnim principima svog domaćeg prava, davanja imuniteta od gonjenja osobi koja pruži znatnu saradnju u istrazi ili gonjenju prekršaja obuhvaćenog ovom konvencijom.
4. Zaštita tih osoba će biti kako je predviđeno članom 24 ove konvencije.
5. Kada osoba navedena u stavu 1 ovog člana locirana u jednoj državi strani može pružiti znatnu saradnju nadležnim organima neke druge države strane, zainteresirane države strane mogu razmotriti sklapanje sporazuma ili aranžmana, u skladu sa svojim domaćim pravom, u vezi potencijalnog pružanja od druge države strane tretmana postavljenog u st. 2 i 3 ovog člana.

Član 27.
Saradnja na provedbi zakona

1. Države strane će tijesno saradivati jedna s drugom u skladu sa svojim domaćim pravnim i administrativnim sistemima na jačanju djelotvornosti akcija za provedbu zakona radi borbe protiv prekršaja obuhvaćenih ovom konvencijom. Svaka država strana će, naročito, donijeti efektivne mjere:
 - (a) Pojačati i, po potrebi, uspostaviti kanale komunikacije između svojih nadležnih organa, agencija i službi radi olakšavanja sigurne i brze razmjene informacija o svim aspektima prekršaja obuhvaćenih ovom konvencijom, uključujući, ukoliko zainteresirane države strane ocijene uputnim, veze s drugim krivičnim aktivnostima;
 - (b) Saradivati s drugim državama stranama u provođenju istrage u pogledu prekršaja obuhvaćenih ovom konvencijom u vezi s:
 - (i) Identitetom, mjestom boravka i aktivnostima osoba osumnjičenih za uključenos u te prekršaje ili lokacijom drugih zainteresiranih osoba;
 - (ii) Kretanjem prihoda od kriminala ili imovine dobivene činjenjem tih prekršaja;
 - (iii) Kretanjem imovine, opreme ili drugih instrumentalija korištenih ili namijenjenih za korištenje u činjenju tih prekršaja;

- (c) Pribaviti, po potrebi, neophodne predmete ili količine supstanci za analitičke i istražne svrhe;
- (d) Olakšati djelotvornu saradnju između svojih nadležnih organa, agencija i službi i promovirati razmjenu osoblja i drugih eksperata, uključujući, zavisno od bilateralnih sporazuma ili aranžmana između zainteresiranih država strana, postavljanje oficira za vezu;
- (e) Razmjenjivati informacije s drugim državama stranama o specifičnim sredstvima i metodima koje koriste organizirane kriminalne grupe, uključujući, kad je primjenjivo, puteve i prijevozna sredstva i korištenje lažnog identiteta, izmjenjenih ili lažnih dokumenata ili drugih sredstava prikrivanja svog aktivnosti;
- (f) Razmjenjivati informacije i koordinirati administrativne i druge mjere koje su poduzete kao odgovarajuće radi rane identifikacije prekršaja obuhvaćenih ovom konvencijom.
2. U pogledu provođenja ove konvencije, države strane će razmotriti sklapanje bilateralnih ili multilateralnih sporazuma ili aranžmana o direktnoj saradnji između svojih agencija za provedbu zakona i, kada ti sporazumi i aranžmani već postoje, njihovu izmjenu i dopunu. U nedostatku tih sporazuma ili aranžmana između zainteresiranih država strana, strane mogu smatrati ovu konvenciju kao osnovu za uzajamnu saradnju na provedbi zakona u pogledu prekršaja obuhvaćenih ovom konvencijom. Kad god je prikladno, države strane će upotrijebiti koristiti sporazume ili aranžmane, uključujući i međunarodne i regionalne organizacije, da pojačaju saradnju među svojim agencijama za provedbu zakona.
3. Države strane će nastojati saradivati u okviru svojih sredstava na reagiranju na transnacionalni organizirani kriminal počinjen upotrebom savremene tehnologije.

Član 28.

Prikupljanje, razmjena i analiza informacija o vrsti organiziranog kriminala

1. Svaka država strana će razmotriti analizu, u konsultacijama s naučnim i akademskim zajednicama, trendova u organiziranom kriminalu na svojoj teritoriji, okolnosti pod kojima se organizirani kriminal vrši, kao i profesionalne grupe i uključenu tehnologiju.
2. Države strane će razmotriti razvijanje i zajedničko korištenje analitičke ekspertize u vezi s organiziranim kriminalnim aktivnostima između sebe i putem međunarodnih i regionalnih organizacija. Za tu svrhu treba razviti i adekvatno primijeniti opće definicije, standarde i metodologiju.
3. Svaka država strana će razmotriti praćenje svoje politike i stvarnih mjera za borbu protiv organiziranog kriminala i ocjenu efikasnosti i djelotvornosti.

Član 29.

Obuka i tehnička pomoć

1. Svaka država strana će, koliko je potrebno, inicirati, razvijati ili usavršavati specijalne programe obuke za svoje osoblje koje provodi zakon, uključujući tužioce, istražne sudije i carinsko osoblje, i drugo osoblje zaduženo za sprečavanje, otkrivanje i kontrolu prekršaja obuhvaćenih ovom konvencijom. Ti programi mogu obuhvatati premještaj i razmjenu osoblja. Ti programi će se, posebno i koliko to domaće pravo dozvoljava, baviti sljedećim:
 - (a) Metodama koji se koriste za sprečavanje, otkrivanje i kontrolu prekršaja obuhvaćenih ovom konvencijom;
 - (b) Putevima i tehnikama koje koriste osobe koje su osumnjičene da su uključene u prekršaje obuhvaćene ovom konvencijom uključujući tranzitne države i odgovarajuće protumjere.
 - (c) Praćenjem kretanja krijumčarenja;
 - (d) Otkrivanjem i praćenjem kretanja prihoda od kriminala, imovine, opreme i drugih instrumentalija i metoda korištenih za transfer, prikrivanje ili prerađavanje tih

prihoda, imovine, opreme i drugih instrumentalija, kao i metoda korištenih u borbi protiv pranja novca i drugih finansijskih krivičnih djela;

- (e) Prikupljanjem dokaza;
 - (f) Tehnikama kontrole u slobodnim trgovinskim zonama i slobodnim lukama;
 - (g) Savremenom opremom i tehnikama za provođenje zakona, uključujući i elektronsko praćenje, kontroliranu isporuku i tajne operacije;
 - (h) Metodama korištenim u borbi protiv tranzitnog organiziranog kriminala počinjenog upotrebom kompjutera, telekomunikacijskih mreža ili drugih oblika moderne tehnologije; i
 - (i) Metodama korištenim za zaštitu žrtava i svjedoka.
2. Države strane će jedna drugoj pomagati u planiranju i provedbi istraživačkih i programa obuke predviđenih za zajedničko korištenje ekspertize u oblastima navedenim u stavu 1 ovog člana i za tu će svrhu, ako to odgovara, koristiti i regionalne i međunarodne konferencije i seminare za promociju saradnje i stimulirati rasprave o problemima od zajedničkog interesa, uključujući i specijalne probleme i potrebe tranzitnih država.
 3. Države strane će promovirati obuku i tehničku pomoć koja će olakšati ekstradiciju i uzajamnu pravnu pomoć. Ta obuka i tehnička pomoć mogu uključiti obuku iz jezika, premještaj i razmjenu osoblja u centralnim organima ili agencijama sa relevantnom odgovornošću.
 4. U slučaju postojećih bilateralnih i multilateralnih sporazuma ili aranžmana, države strane će pojačati, po potrebi, napore na maksimiziranju operativnih aktivnosti i obuke u okviru međunarodnih i regionalnih organizacija i u okviru drugih relevantnih bilateralnih i multilateralnih sporazuma i aranžmana.

Član 30.

Ostale mjere: Provedba Konvencije kroz ekonomski razvoj i tehničku pomoć

1. Države strane će poduzeti mjere koje vode optimalnoj provedbi ove konvencije koliko je to moguće, putem međunarodne saradnje, vodeći računa o negativnim posljedicama organiziranog kriminala na društvo općenito, a posebno na održiv razvoj.
2. Države strane će učiniti konkretne napore koliko je moguće i u saradnji jedna s drugom, kao i s međunarodnim i regionalnim organizacijama:
 - (a) Pojačati svoju saradnju na raznim nivoima sa zemljama u razvoju, u pogledu jačanja sposobnosti ovih drugih za sprečavanje i borbu protiv transnacionalnog organiziranog kriminala;
 - (b) Pojačati finansijsku i materijalnu pomoć za podržavanje napora zemalja u razvoju da se djelotvorno bore protiv transnacionalnog organiziranog kriminala i da im pomogne da uspješno provedu ovu konvenciju;
 - (c) Pružiti tehničku pomoć zemljama u razvoju i zemljama čija je privreda u tranziciji kako bi im se pomoglo da podmiri svoje potrebe za provedbu ove konvencije. U tu svrhu, države strane će nastojati davati odgovarajuće i redovne dobrovoljne priloge na račun koji je posebno određen u tu svrhu u finansijskom mehanizmu Ujedinjenih naroda. Države strane mogu posebno razmotriti, u skladu sa svojim domaćim pravom i odredbama ove konvencije, doprinos na gore navedeni račun jednog postotka novca ili odgovarajuće vrijednosti prihoda od kriminala ili imovine konfiskovane u skladu s odredbama ove konvencije;
 - (d) Ohrabriti i ubijediti druge države i finansijske institucije, po potrebi, da im se pridruže u naporima u skladu s ovim članom, a naročito pružanjem više programa obuke i moderne opreme zemljama u razvoju kako bi im pomogle i postizanju ciljeva ove konvencije.

- Po mogućnosti, ove mjere neće ići na štetu postojećih obećanja inostrane pomoći ili drugih finansijskih aranžmana za saradnju na bilateralnom, regionalnom ili međunarodnom nivou.
- Države strane mogu zaključiti bilateralne ili multilateralne sporazume ili aranžmane o materijalnoj i logističkoj pomoći, uzimajući u obzir finansijske aranžmane koji su neophodni za sredstva međunarodne saradnje koja je ovom konvencijom predviđena, kao djelotvorne za sprečavanje, otkrivanje i kontrolu tranzitnog organiziranog kriminala.

Član 31. Sprečavanje

- Države strane će nastojati da razviju i ocijene nacionalne projekte i uvesti i promovirati najbolju praksu i politiku s ciljem sprečavanja transnacionalnog organiziranog kriminala.
- Države strane će nastojati, u skladu s osnovnim principima svog domaćeg prava, smanjiti postojeće i buduće prilike za organizirane kriminalne grupe da učestvuju na zakonitim tržištima s prihodima od kriminala, putem odgovarajućih zakonskih odredaba, administrativnih i drugih mjera. Te mjere trebalo bi da se fokusiraju na:
 - Jačanje saradnje između agencija za provedbu zakona ili tužitelja i relevantnih privatnih subjekata, uključujući industriju;
 - Unapređenje razvoja standarda i procedura namijenjenih zaštiti/osiguranju integriteta javnih i relevantnih privatnih subjekata, kao i kodeksa ponašanja za relevantne profesije, a naročito pravnike, javne bilježnike, poreske savjetnike i računovođe;
 - Sprečavanje zloupotrebe tenderskih procedura koje vode javni organi i subvencija i licenci koje daju javni organi od strane organiziranih kriminalnih grupa za komercijalne svrhe.
 - Sprečavanje zloupotrebe pravnih lica od strane organiziranih kriminalnih grupa; te mjere bi mogle obuhvatati:
 - Uspostavljanje javne evidencije pravnih i fizičkih lica uključenih u osnivanje, upravljanje i finansiranje pravnih lica;
 - Uvođenje mogućnosti diskvalifikacije sudskim nalogom ili nekim odgovarajućim sredstvom na razuman vremenski period lica osuđivanih za prekršaje koji su obuhvaćeni ovom konvencijom iz vršenja funkcije direktora pravnih lica koja su inkorporirana u njihovoj jurisdikciji;
 - Uspostavljanje nacionalne evidencije lica koja su diskvalificirana iz vršenja funkcije direktora pravnih lica; i
 - Razmjena informacija koje su sadržane u evidenciji pomenutoj u tač. (d) (i) i (iii) ovog stava s nadležnim organima drugih država strana.
- Države strane će nastojati promovirati reintegraciju u društvo osoba osuđivanih za prekršaje obuhvaćene ovom konvencijom.
- Države strane će nastojati periodično ocijeniti postojeće relevantne instrumente i administrativnu praksu u smislu otkrivanja njihove osjetljivosti na zloupotrebu od strane organiziranih kriminalnih grupa.
- Države strane će nastojati promovirati javnu svijest u vezi s postojanjem, uzrocima i ozbiljnosti prijetnje koju predstavlja transnacionalni organizirani kriminal. Po potrebi informacije se mogu dostavljati putem masovnih medija i sadržavat će mjere za promociju javnog učešća u sprečavanju i borbi protiv tog kriminala.
- Svaka država strana će obavijestiti generalnog sekretara Ujedinjenih naroda o imenu i adresi organa ili organa koji mogu pomoći drugim državama stranama u razvijanju mjera za sprečavanje transnacionalnog organiziranog kriminala.

- Države strane će, po potrebi, saradivati jedna s drugom i relevantnim međunarodnim i regionalnim organizacijama na promociji i razvijanju mjera navedenih u ovom članu. To uključuje učešće u međunarodnim projektima koji imaju za cilj sprečavanje transnacionalnog organiziranog kriminala, na primjer olakšavanjem okolnosti koje čine socijalno marginalizirane grupe osjetljivim na djelovanje transnacionalnog organiziranog kriminala.

Član 32.

Konferencija strana u Konvenciji

- Ovim se osniva Konferencija strana u Konvenciji radi bolje osposobljenosti država strana za borbu protiv transnacionalnog organiziranog kriminala i radi promocije i osvrta na provedbu ove konvencije.
- Generalni sekretar Ujedinjenih naroda sazvat će Konferenciju strana najkasnije godinu dana nakon stupanja na snagu ove konvencije. Konferencija strana usvojit će pravila procedure i pravila koja reguliraju aktivnosti predviđene st. 3 i 4 ovog člana (uključujući pravila o plaćanju troškova koji nastanu vršenjem tih aktivnosti).
- Konferencija strana će se dogovoriti o mehanizmima za postizanje ciljeva navedenih u stavu 1 ovog člana, uključujući:
 - Olakšavanje aktivnosti od strane država strana po čl. 29, 30 i 31 ove konvencije, i ohrabivanje mobilizacije dobrovoljnih priloga;
 - Olakšavanje razmjene informacija između država strana o modelima i trendovima u transnacionalnom organiziranom kriminalu i o uspješnoj praksi za borbu protiv njega;
 - Saradnju s relevantnim međunarodnim i regionalnim organizacijama i nevladinim organizacijama;
 - Periodični osvrt na provedbu ove konvencije;
 - Davanje preporuka za poboljšanje ove konvencije i njenu provedbu;
- Za svrhe st. 3 (d) i (e) ovog člana, Konferencija strana će steći potrebno saznanje o mjerama koje poduzimaju države strane u provedbi ove konvencije i poteškoćama na koje one nailaze u tome putem informacija koje za njih pribavlja i dodatnim mehanizmima osvrta koje Konferencija strana može uspostaviti.
- Svaka država strana će pribaviti Konferenciji strana informacije o svojim programima, planovima i praksi, kao i o zakonskim odredbama i administrativnim mjerama za provedbu ove konvencije, na zahtjev Konferencije strana.

Član 33.

Sekretarijat

- Generalni sekretar Ujedinjenih naroda će obezbijediti neophodne sekretarske usluge Konferenciji strana u Konvenciji.
- Sekretarijat će:
 - Pomagati Konferenciji strana u provođenju aktivnosti predviđenih članom 32 ove konvencije i praviti aranžmane i pružati neophodne usluge za sesije Konferencije strana;
 - Na zahtjev pomagati državama stranama u pribavljanju informacija o Konferenciji strana, kako je predviđeno članom 32 stav 5 ove konvencije i
 - Osigurati neophodnu koordinaciju sa sekretarijatima relevantnih međunarodnih i regionalnih organizacija.

Član 34.

Provedba Konvencije

- Svaka država strana će poduzeti neophodne mjere, uključujući zakonske odredbe i administrativne mjere u skladu s osnovnim principima svog domaćeg prava radi osiguranja provedbe svojih obaveza po ovoj konvenciji.

- Prekršaji ustanovljeni u skladu s čl. 5, 6, 8 i 23 ove konvencije ustanovit će se u domaćem pravu svake države strane neovisno od transnacionalnog karaktera ili uključivosti organizirane kriminalne grupe, kako je opisano u članu 3 stav 1 ove konvencije, osim što bi član 5 ove konvencije zahtijevao uključenje organizirane krivične grupe.
- Svaka država strana može usvojiti strožije ili oštrije mjere od mjera predviđenih ovom konvencijom za sprečavanje i borbu protiv transnacionalnog organiziranog kriminala.

Član 35.

Rješavanje sporova

- Države strane će nastojati riješiti sporove u vezi s tumačenjem ili primjenom ove konvencije pregovorima.
- Svaki spor između dvije ili više država strana u vezi s tumačenjem ili primjenom ove konvencije koji se ne može riješiti pregovaranjem u razumnom vremenu će, na zahtjev jedne od tih država strana, biti podvrgnut arbitraži. Ukoliko se, šest mjesecu nakon dana zahtjeva za arbitražu, te države strane ne mogu dogovoriti o organizaciji arbitraže, svaka od tih država strana može prenijeti spor na Međunarodni sud pravde na zahtjev u skladu sa statutom Suda.
- Svaka država strana može, u trenutku potpisivanja, ratifikacije, prihvatanja ili saglasnosti s Konvencijom ili pristupanja ovoj konvenciji, izjaviti da se ne smatra obaveznom po stavu 2 ovog člana. Ostale države strane neće biti obavezane stavom 2 ovog člana u pogledu ijedne države strane koja je stavila tu rezervu.
- Svaka država strana koja je stavila rezervu u skladu sa stavom 3 ovog člana može u svakom trenutku tu rezervu povući obavještenjem generalnom sekretaru Ujedinjenih naroda.

Član 36.

Potpis, ratifikacija, prihvatanje, saglasnost i pristupanje

- Ova konvencija je otvorena svim državama za potpisivanje od 12. do 15. decembra 2000. u Palermu, Italija, a nakon toga u sjedištu Ujedinjenih naroda u Njujorku do 12. decembra 2002.
- Ova konvencija će biti otvorena također za potpisivanje od strane regionalnih organizacija za ekonomsku integraciju pod uvjetom da je najmanje jedna država članica te organizacije potpisala ovu konvenciju u skladu sa stavom 1 ovog člana.
- Ova konvencija podliježe ratifikaciji, prihvatanju ili saglasnosti. Instrumenti o ratifikaciji, prihvatanju ili saglasnosti bit će deponirani kod generalnog sekretara Ujedinjenih naroda. Regionalna organizacija za ekonomsku integraciju može deponirati svoj instrument o ratifikaciji, prihvatanju ili saglasnosti ukoliko je najmanje jedna njena država članica to učinila. U tom instrumentu o ratifikaciji, prihvatanju ili saglasnosti, ta organizacija će izraziti domet svoje nadležnosti u odnosu na pitanja koja ova konvencija regulira. Ta organizacija će također obavijestiti depozitara o svakoj relevantnoj modifikaciji dometa svoje nadležnosti.
- Ova konvencija je otvorena za pristupanje svakoj državi ili regionalnoj organizaciji za ekonomsku integraciju čija je najmanje jedna država članica strana u ovoj konvenciji. Instrumenti o pristupanju će biti deponirani kod generalnog sekretara Ujedinjenih naroda. U trenutku pristupanja, regionalna organizacija za ekonomsku integraciju će izraziti domet svoje nadležnosti u vezi s pitanjima koja ova konvencija regulira. Ta organizacija će također obavijestiti depozitara o svakoj relevantnoj modifikaciji dometa svoje nadležnosti.

Član 37.

Odnosi s protokolima

- Ova konvencija može se dopuniti jednim ili više protokola.
- Da bi postala strana u protokolu, država ili regionalna organizacija za privredne integracije također mora biti strana u ovoj konvenciji.

- Država strana u ovoj konvenciji nije obavezana protokolom ukoliko ne postane strana u protokolu u skladu s odredbama istog.
- Svaki protokol uz ovu konvenciju će se tumačiti zajedno s ovom konvencijom, uzimajući u obzir svrhu tog protokola.

Član 38.

Stupanje na snagu

- Ova će konvencija stupiti na snagu devedesetog dana od dana deponiranja četrdesetog instrumenta o ratifikaciji, prihvatanju, saglasnosti ili pristupanju. Za svrhu ovog stava, nijedan instrument kojeg deponira regionalna organizacija za ekonomsku integraciju neće se računati kao dodatak instrumentima koje su deponirale države članice te organizacije.
- Za svaku državu ili regionalnu organizaciju za ekonomsku integraciju koja ratificira, prihvata, odobrava, ili pristupa ovoj konvenciji nakon deponiranja četrdesetog instrumenta o tome, ova konvencija će stupiti na snagu tridesetog dana od dana kada ta država ili organizacija deponira relevantni instrument.

Član 39.

Amandman

- Po isteku pet godina od stupanja na snagu ove konvencije, država strana može predložiti amandman i podnijeti ga generalnom sekretaru Ujedinjenih naroda, koji će potom saopštiti predloženi amandman državama stranama i Konferenciji strana u Konvenciji radi razmatranja i odlučivanja o prijedlogu. Konferencija strana uložiti će sve napore da postigne konsenzus o svakom amandmanu. Ukoliko se svi naponi na postizanju konsenzusa iscrpe i sporazum ne postigne, za amandman će, kao posljednje utočište, biti potrebno glasanje dvotrećinske većine država strana u ovoj konvenciji koje su prisutne i glasaju na sastanku Konferencije strana.
- Regionalne organizacije za ekonomsku integraciju, u pitanjima iz njihove nadležnosti, ostvarivat će svoje pravo na glasanje po ovom članu sa brojem glasova koji je jednak broju njihovih država članica koje su strane u ovoj konvenciji. Te organizacije neće koristiti svoje pravo na glasanje ukoliko njihove države članice koriste svoja prava na glasanje i obrnuto.
- Amandman usvojen u skladu sa stavom 1 ovog člana podliježe ratifikaciji, prihvatanju ili saglasnosti država strana.
- Amandman usvojen u skladu sa stavom 1 ovog člana stupit će na snagu u odnosu na državu stranu devedeset dana nakon dana deponiranja kod generalnog sekretara Ujedinjenih naroda instrumenta o ratifikaciji, prihvatanju ili saglasnosti na taj amandman.
- Kada amandman stupi na snagu, on je obavezujući za one države strane koje su izrazile svoju saglasnost da budu obavezne po njemu. Ostale države strane još uvijek će biti obavezne po odredbama ove konvencije i svih ranijih amandmana koje su ratificirale, prihvatile ili odobrile.

Član 40.

Otkazivanje

- Država strana može otkazati ovu konvenciju pismenom obavijesti generalnom sekretaru Ujedinjenih naroda. Otkazivanje će postati djelotvorno godinu dana nakon datuma kada generalni sekretar primi obavijest.
- Regionalna organizacija za ekonomsku organizaciju prestaje biti strana u ovoj konvenciji kada je sve njene članice države otkazu.
- Otkazivanje ove konvencije u skladu sa stavom 1 ovog člana povlači otkazivanje svih protokola uz nju.

Član 41.
Depozitar i jezici

1. Za depozitara ove konvencije imenuje se generalni sekretar Ujedinjenih naroda.
2. Original ove konvencije, čiji su tekstovi na arapskom, kineskom, engleskom, francuskom, ruskom i španskom

jednako autentični, bit će deponiran kod generalnog sekretara Ujedinjenih naroda.

KAO SVJEDOCI, dolje potpisani opunomoćenici, propisno ovlašteni za to od svojih vlada, potpisali su ovu konvenciju.

Član 3.

Ova odluka bit će objavljena u "Službenom glasniku BiH" na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku i stupa na snagu danom objave.

Broj 1-02-01-48/02
5. februara 2002. godine
Sarajevo

Predsjedavajući Predsjedništva
Bosne i Hercegovine
Jozo Kržanović, s. r.

21

Na osnovu člana V. tačka 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine, Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, na 123. sjednici od 5. februara 2002. godine, donijelo je

ODLUKU

O RATIFIKACIJI PROTOKOLA PROTIV KRIJUMČARENJA MIGRANATA KOPNENIM, MORSKIM I VAZDUŠNIM PUTEM, KOJIM SE DOPUNJUJE KONVENCIJA UJEDINJENIH NARODA PROTIV TRANSNACIONALNOG ORGANIZOVANOG KRIMINALA, NJUJORK, 15. NOVEMBAR 2000.GODINE

Član 1.

Ratifikuje se Protokol protiv krijumčarenja migranata kopnenim, morskim i vazdušnim putem, kojim se dopunjuje Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organizovanog kriminala, Njujork, 15. novembar 2000. godine, po dobijenoj saglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, na osnovu Odluke PS BiH broj 7/02 od 17. januara 2002. godine.

Član 2.

Tekst Protokola glasi

PROTOKOL

PROTIV KRIJUMČARENJA MIGRANATA KOPNENIM, MORSKIM I VAZDUŠNIM PUTEM, KOJIM SE DOPUNJUJE KONVENCIJA UJEDINJENIH NARODA PROTIV TRANSNACIONALNOG ORGANIZIRANOG KRIMINALA

Preambula

Države strane u ovom protokolu,

Izjavljujući da djelotvorna akcija na sprečavanju i borbi protiv krijumčarenja migranata kopnenim, morskim i vazdušnim putem zahtijeva sveobuhvatan/temeljni međunarodni pristup, uključujući saradnju, razmjenu informacija i druge odgovarajuće mjere, uključujući društveno-ekonomske mjere na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou,

Pozivajući se na Rezoluciju Generalne skupštine 54/212 od 22. decembra 1999., u kojoj je Skupština pozvala članice države i sistem Ujedinjenih naroda da pojačaju međunarodnu saradnju u oblasti međunarodne migracije i razvoja kako bi se u korijenu rješavali uzroci migracije, a naročito oni vezani za siromaštvo, i maksimizirale koristi međunarodne migracije za one koji su zainteresovani, i potakla, gdje je relevantno, međuregionalne, regionalne i subregionalne mehanizme da i dalje rješavaju pitanje migracije i razvoja,

Ubijedene u potrebu da se migrantima obezbijedi humani tretman i puna zaštita njihovih prava,

Uzimajući u obzir činjenicu da, uprkos poduzetom radu u drugim međunarodnim forumima, ne postoji univerzalni instrument koji rješava sve aspekte krijumčarenja migranata i druga pitanja u svezi s tim,

Zabrinute značajnim porastom aktivnosti organiziranih kriminalnih grupa na krijumčarenju migranata i drugih kriminalnih aktivnosti u vezi s tim koje su navedene u ovom protokolu, što čini ogromnu štetu zainteresiranim državama,

Također zabrinute da krijumčarenje migranata može ugroziti živote ili sigurnost uključenih migranata,

Pozivajući se na Rezoluciju Generalne skupštine 53/111 od 9. decembra 1998., kojom je Skupština odlučila da osnuje otvoreni međuvladin *ad hoc* komitet za razradu sveobuhvatne/temeljne međunarodne konvencije protiv transnacionalnog organiziranog kriminala i rasprave o razradi, između ostalog, međunarodnog instrumenta za rješavanje nezakonite trgovine i transporta migranata, uključujući i morskim putem,

Ubijedene da će dopuna Konvencije Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminala međunarodnim instrumentom protiv krijumčarenja migranata kopnenim, morskim i vazdušnim putem biti korisna za sprečavanje i borbu protiv tog kriminala,

Sporazumjele su se o slijedećem

I - Opće odredbe

Član 1.

Odnos s Konvencijom Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminala

1. Ovim se Protokolom dopunjuje Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminala. Tumačit će se zajedno s Konvencijom.
2. Odredbe Konvencije primjenjivat će se, *mutatis mutandis*, na ovaj protokol osim ako njime nije drugačije predviđeno.
3. Prekršaji ustanovljeni u skladu članom 6. ovog protokola smatraju se za prekršaje ustanovljene u skladu s Konvencijom.

Član 2.

Obrazloženje svrhe

Svrha ovog protokola je sprečavanje i borba protiv krijumčarenja migranata kao i unapređenje saradnje među državama stranama u tom cilju, a zaštita prava krijumčarenih migranata.

Član 3.

Upotreba termina

Za svrhe ovog protokola:

- (a) "Krijumčarenje migranata" znači priskrbljivanje, kako bi se ostvarila, direktno ili indirektno, finansijska ili druga

materijalna korist, od nezakonitog ulaska neke osobe u državu stranu čiji ona nije državljanin ili stalni stanovnik;

- (b) "Nezakoniti ulazak" znači prelazak granica bez poštivanja neophodnih uslova za zakonit ulazak u državu koja prima;
- (c) "Lažan putni ili identifikacioni dokument" znači bilo koji putni ili identifikacioni dokument:
 - (i) Koji je lažno urađen ili materijalno izmijenjen od strane bilo koga ko nije osoba ili agencija zakonito ovlaštena za izradu ili izdavanje putnog ili identifikacionog dokumenta u ime države; ili
 - (ii) Koji je neprikladno izdat ili dobijen lažnim predstavljanjem, korupcijom ili prinudom ili na neki drugi nezakonit način; ili
 - (iii) Kojeg koristi osoba koja nije zakoniti nosilac;
- (d) "Brod" znači bilo koji tip vodenog plovila, uključujući i non-displacement plovila i hidroavione, koji se koriste ili se mogu koristiti kao prijevozno sredstvo na vodi, osim ratnog broda, pomoćnog mornaričkog ili drugog plovila u vlasništvu ili koje vodi vlada i koristi, za sada, samo u vladinoj nekomercijalnoj službi.

Član 4.

Domašaj primjene

Ovaj će se Protokol primjenjivati osim ako u njemu nije drugačije navedeno, na sprečavanje, istragu i gonjenje prekršaja ustanovljenih u skladu s članom 6. ovog protokola, gdje su prekršaji transnacionalne naravi i uključuju organiziranu kriminalnu grupu, kao i na zaštitu prava osoba koje su objekt tih prekršaja.

Član 5.

Krivična odgovornost migranata

Migranti neće podlijetati krivičnom gonjenju po ovom protokolu zbog činjenice što su objekt ponašanja izloženog u članu 6. ovog protokola.

Član 6.

Kriminalizacija

1. Svaka država strana će donijeti zakonske odredbe i druge mjere koje budu potrebne da se ustanove kao kazneni prekršaji, kada se čine namjerno i da se ostvari, direktno ili indirektno, finansijska ili druga materijalna korist:
 - (a) Krijumčarenje migranata;
 - (b) Kad se čini u svrhu omogućavanja krijumčarenja migranata;
 - (i) Proizvodnja lažnog putnog ili identifikacionog dokumenta;
 - (ii) Isposlovanje, pribavljanje ili posjedovanje takvog dokumenta;
 - (c) Omogućavanje osobi koja nije državljanin ili stalni stanovnik da ostane u državi u pitanju bez ispunjavanja neophodnih uvjeta za legalni ostanak u državi sredstvima navedenim u tački (b) ovog stava ili bilo kojim drugim nezakonitim sredstvima.
2. Svaka država strana će donijeti zakonske i druge mjere koje su neophodne da se ustanove kao kazneni prekršaji:
 - (a) Zavisno od osnovnih koncepata svog pravnog sistem, pokušaji činjenja prekršaja ustanovljenog u skladu sa stavom 1. ovog člana;
 - (b) Učešće kao saučesnik u prekršaju ustanovljenom u skladu sa st. 1. (a), (b) (i) ili (c) ovog člana i, ovisno od osnovnih koncepata svog pravnog sistema, učešće kao saučesnik u prekršaju ustanovljenom u skladu sa stavom 1. (b) (ii) ovog člana;
 - (c) Organiziranje ili upućivanje drugih osoba na činjenje prekršaja ustanovljenog u skladu sa stavom 1. ovog člana.
3. Svaka država strana će donijeti zakonske i druge mjere koje budu potrebne da se ustanove kao otežavajuće okolnosti za prekršaje ustanovljene u skladu sa st. 1. (a), (b) (i) i (c) ovog

člana i, zavisno od osnovnih koncepata svog pravnog sistem, za prekršaje ustanovljene u skladu sa st. 2. (b) i (c) ovog člana, okolnosti:

- (a) Koje ugrožavaju, ili bi mogle ugroziti, živote ili sigurnost migranata u pitanju; ili
 - (b) Koje povlače nehuman ili degradirajući tretman, uključujući eksploataciju, tih migranata.
4. Ništa iz ovog protokola ne sprječava državu stranu da poduzme mjere protiv osobe čije ponašanje predstavlja prekršaj po njemu domaćem pravu.

II - Krijumčarenje migranata morskim putem

Član 7.

Saradnja

Države strane će u najvećoj mogućoj mjeri saradivati na sprečavanju i zaustavljanju krijumčarenja migranata morskim putem, u skladu međunarodnim pravom o moru.

Član 8.

Mjere protiv krijumčarenja migranata morskim putem

1. Država strana koja ima razumne osnove da sumnja da je brod s njenom zastavom ili koji tvrdi da je u njoj registriran, da je bez državljanstva ili koji je, mada pod inostranom zastavom ili odbija da pokaže zastavu, ustvari državljanstva države strane u pitanju umiješan u krijumčarenje migranata morskim putem može zahtijevati pomoć drugih država strana u zaustavljanju uporabe broda za tu svrhu. Države strane od kojih se ovo traži pružit će pomoć koliko mogu u okviru svojih sredstava.
2. Država strana koja ima razumne osnove da sumnja da je brod koji koristi slobodu plovidbe u skladu međunarodnim pravom i plovi pod zastavom ili ističe registracijske oznake neke druge države strane umiješan u krijumčarenje migranata morskim putem može izvijestiti državu čija je zastava, zahtijevati potvrdu registracije i, ukoliko se potvrdi, zahtijevati dozvolu od države čija je zastava da poduzme odgovarajuće mjere u odnosu na taj brod. Država čija je zastava može ovladati državu koja podnosi zahtjev, između ostalog:
 - (a) Da se ukrca na brod;
 - (b) Da pretraži brod; i
 - (c) Ukoliko se nađu dokazi da je brod umiješan u krijumčarenje migranata morskim putem, da poduzme odgovarajuće mjere prema brodu i osobama i teretu na brodu, prema ovlaštenju od države čija je zastava.
3. Država strana koja je poduzela mjeru u skladu sa stavom 2. ovog člana hitno će izvijestiti državu čija je zastava u pitanju o rezultatima te mjere.
4. Država strana će ekspeditivno reagirati na zahtjev druge države strane da odredi da li brod koji tvrdi da ima njenu registraciju ili plovi pod njenom zastavom ima pravo na to i na zahtjev za dozvolu podnesenu u skladu sa stavom 2. ovog člana.
5. Država čija je zastava može, u skladu s članom 7. ovog protokola, podvrci svoju dozvolu uslovima o kojima će se ona i država koja podnosi zahtjev dogovoriti, uključujući i uslove koji se odnose na odgovornost i domet efektivnih mjera koje treba poduzeti. Država strana neće poduzimati dodatne mjere bez izričite dozvole države čija je zastava, osim mjera koje su neophodne za otklanjanje iminentne opasnosti po živote osoba ili one koje proističu iz relevantnih bilateralnih ili multilateralnih sporazuma.
6. Svaka država strana imenovat će organ ili, po potrebi, organe koji će primati i odgovarati na zahtjeve za pomoć, potvrdu registracije ili pravo broda da plovi pod njenom zastavom i dozvolu za poduzimanje odgovarajućih mjera. O tom imenovanju bit će obaviještene preko generalnog sekretara sve druge države strane u roku od mjesec dana od imenovanja.
7. Država strana koja ima razumne osnove da sumnja da je brod angažiran u krijumčarenju migranata morskim putem i da nema državljanstvo ili da može biti asimiliran na brod bez

državljanstva može se ukratki i pretražiti brod. Ukoliko se dođe do dokaza koji potvrđuju sumnju, ta država strana će poduzeti odgovarajuće mjere u skladu relevantnom domaćem i međunarodnom pravu.

Član 9. Klauzule o zaštiti

1. Kada država strana poduzme mjere protiv broda u skladu sa članom 8. ovog protokola, ona će:
 - (a) Osigurati siguran i human tretman osoba na brodu;
 - (b) Voditi računa o potrebi da ne ugrozi sigurnost broda ili njegovog tereta;
 - (c) Voditi računa o potrebi da ne nanosi štetu komercijalnim ili pravnim interesima države čija je zastava ili bilo koje druge zainteresirane države;
 - (d) Osigurati, u okviru raspoloživih sredstava, da je mjera poduzeta prema brodu ekološki ispravna.
2. Kada se osnovi za mjere poduzete u skladu sa članom 8. ovog protokola pokažu neosnovani, brodu će se kompenzirati sav gubitak ili šteta koji su možda nastali, pod uslovom da brod nije počinio ni jedan akt za opravdanje poduzetih mjera.
3. Sve poduzete mjere, usvojene ili provedene u skladu s ovim poglavljem vodit će računa o potrebi da se ne miješaju ili ne utiču na:
 - (a) Prava i obaveze i obnašanje jurisdikcije obalnih država u skladu s međunarodnim pomorskim pravom; ili
 - (b) Ovlast države čija je zastava da vrši jurisdikciju i kontrolu u administrativnim, tehničkim i društvenim pitanjima koja uključuju brod.
4. Svaka mjera poduzeta na moru u skladu s ovim poglavljem bit će provedena samo ratnim brodovima ili vojnim avionima ili drugim brodovima ili avionima koji su jasno označeni i koji se mogu identificirati da su u vladinoj službi i ovlaštenu u tu svrhu.

III - Sprečavanje, saradnja i druge mjere

Član 10. Informacije

1. Bez štete po čl. 27. i 28. Konvencije, države strane će, a naročito države koje imaju zajedničke granice ili su locirane na putevima kojima se migranti krijumčare, radi podsticanja ciljeva ovog protokola međusobno razmjenjivati, u skladu s svojim domaćim pravnim i administrativnim sistemom, relevantne informacije o stvarima kao što su:
 - (a) Tačke ukrcavanja i destinacije, kao i putevi, prijevoznici i prijevozna sredstva, za koje se zna ili sumnja da se upotrebljavaju od strane organizirane kriminalne grupe angažirane u ponašanju izloženom u članu 6. ovog protokola;
 - (b) Identitet i metodi organizacija ili organiziranih kriminalnih grupa za koje se zna ili sumnja da su angažirane u ponašanju izloženom u članu 6. ovog protokola;
 - (c) Autentičnost i ispravan oblik putnih dokumenata koje izdaje država strana i krađa ili zloupotreba u vezi s tim bjanko putnih ili identifikacionih dokumenata;
 - (d) Sredstva i metodi prikrivanja i transporta osoba, nezakonite izmjene, reprodukcija ili nabavke ili druge zloupotrebe putnih ili identifikacionih dokumenata koji se koriste u ponašanju izloženom u članu 6. ovog protokola i načini njihovog otkrivanja;
 - (e) Zakonska iskustva i praksa i mjere za zaštitu i borbu protiv ponašanja izloženog u članu 6. ovog protokola; i
 - (f) Naučne i tehnološke informacije korisne za provođenje zakona radi pojačanja međusobne sposobnosti za sprečavanje, otkrivanje i istragu ponašanja izloženog u članu 6. ovog protokola i gonjenje lica u to uključениh.
2. Država strana koja dobije informacije će se ponašati u skladu sa zahtjevom države strane koja je prenijela informacije, a koja stavlja ograničenja na njihovu upotrebu.

Član 11. Granične mjere

1. Bez štete po međunarodne obaveze u vezi sa slobodnim kretanjem ljudi, države strane će pojačati, u mogućoj mjeri, graničnu kontrolu koja je potrebna da se spriječi i otkrije krijumčarenje migranata.
2. Svaka država strana će donijeti zakonske odredbe ili druge odgovarajuće mjere da spriječi, koliko je moguće, da se prijevozna sredstva komercijalnih prijevoznika koriste u činjenju prekršaja ustanovljenih u skladu s članom 6. stavom 1. (a) ovog protokola.
3. Kada je neophodno, a bez štete za primjenjive međunarodne konvencije, te mjere će uključivati uvođenje obaveze komercijalnih prijevoznika, uključujući i sve transportne kompanije ili vlasnike ili operatore prijevoznih sredstava da utvrde da svi putnici posjeduju putne dokumente neophodne za ulazak u državu koja ih prima.
4. Svaka država strana će poduzeti neophodne mjere, u skladu s domaćim pravom, da predvidi sankcije u slučaju kršenja obaveze postavljene u stavu 3. ovog člana.
5. Svaka država strana će razmotriti poduzimanje mjera koje dozvoljavaju, u skladu s svojim domaćim pravom, odbijanje ulaska ili ukidanje viza osobama uključenim u činjenje prekršaja ustanovljenih u skladu s ovim protokolom.
6. Bez štete za član 27. Konvencije, države strane će razmotriti jačanje saradnje između agencija za graničnu kontrolu, između ostalog, uspostavljanjem i održavanjem direktnih kanala komuniciranja.

Član 12. Sigurnost i kontrola dokumenata

Svaka država strana će poduzeti mjere, po potrebi, u okviru raspoloživih sredstava:

- (a) Da osigura da putni i/ili identifikacioni dokumenti koja ona izda budu kvaliteta da se ne mogu lako zloupotrijebiti i da se ne mogu jednostavno falsificirati ili nezakonito izmijeniti, imitirati ili izdati; i
- (b) Da osigura integritet i sigurnost putnih ili identifikacionih dokumenata izdatih od strane ili u ime države strane i da spriječi njihovu nezakonitu izradu, izdavanje i upotrebu.

Član 13. Legitimnost i važenje dokumenata

Na zahtjev neke druge države strane, država strana će, u skladu s svojim domaćim pravom, potvrditi u razumnom vremenskom roku legitimnost i važenje putnih ili identifikacionih dokumenata izdatih ili navodno izdatih u njeno ime, a za koje se sumnja da se koriste za svrhe ponašanja izloženog u članu 6. ovog protokola.

Član 14. Obuka i tehnička saradnja

1. Države strane će obezbijediti ili pojačati specijaliziranu obuku za imigracione i druge relevantne zvaničnike na sprečavanju ponašanja izloženog u članu 6. ovog protokola, i za humani tretman migranata koji su objekt takvog ponašanja, poštujući njihova prava predviđena ovim protokolom.
2. Države strane će saradivati međusobno i s nadležnim međunarodnim organizacijama, nevladinim organizacijama, drugim relevantnim organizacijama i ostalim elementima građanskog društva, po potrebi, kako bi osigurale adekvatnu obuku osoblja na svojoj teritoriji radi sprečavanja, borbe i iskorjenjivanja ponašanja izloženog u članu 6. ovog protokola i zaštite prava migranata koji su objekt tog ponašanja. Ta obuka će obuhvatati:
 - (a) Poboljšanje sigurnosti i kvaliteta putnih dokumenata;
 - (b) Prepoznavanje i otkrivanje lažnih putnih ili identifikacionih dokumenata;

- (c) Prikupljanje kriminalnih obavještajnih podataka, koji se posebno odnose na identifikaciju kriminalnih organiziranih grupa za koje se zna ili sumnja da su angažirane u ponašanju izloženom u članu 6. ovog protokola, metode korištene u transportu krijumčarenih migranata, zloupotrebu putnih ili identifikacionih dokumenata za svrhe ponašanja izloženog u članu 6. i sredstva prikrivanja korištena u krijumčarenju migranata;
- (d) Poboljšanje procedura za otkrivanje krijumčarenih osoba na konvencionalnim i nekonvencionalnim ulaznim i izlaznim punktovima; i
- (e) Human tretman migranata i zaštitu njihovih prava predviđenih ovim protokolom.

3. Države strane s relevantnom ekspertizom razmotrit će pružanje tehničke pomoći državama koje su često države porijekla ili tranzita za osobe koje su predmet ponašanja izloženog u članu 6. ovog protokola. Države strane će uložiti sve napore da obezbijede neophodna sredstva, kao što su vozila, kompjuterski sistemi i čitači dokumenata, za borbu protiv ponašanja izloženog u članu 6.

Član 15.

Ostale preventivne mjere

1. Svaka država strana će poduzeti mjere na osiguranju tako da će pružiti ili pojačati informacijske programe radi jačanja javne svijesti o činjenici da je ponašanje izloženo u članu 6. ovog protokola kriminalna aktivnost koju često čine organizirane kriminalne grupe radi profita i da to predstavlja ozbiljan rizik za migrante koji su u pitanju.
2. U skladu s članom 31. Konvencije, države strane će saradivati u oblasti javnog informiranja kako bi se spriječilo da potencijalni migranati postanu žrtva organiziranih kriminalnih grupa.
3. Svaka država strana će promovirati ili jačati, kako odgovara, razvoj programa i saradnju na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou, uzimajući u obzir društveno-ekonomsku stvarnost migracije i poklonit će posebnu pažnju ekonomski i socijalno ugroženim područjima, radi borbe u korijenu protiv društveno-ekonomskih uzroka krijumčarenja migranata, kao što je siromaštvo i nerazvijenost.

Član 16.

Zaštitne mjere i pomoć

1. Kod provođenja ovog protokola, svaka država strana će poduzeti, u skladu s svojim obavezama prema međunarodnom pravu, sve odgovarajuće mjere, uključujući zakonske odredbe, po potrebi, za očuvanje i zaštitu prava osoba koje su predmet ponašanja izloženog u članu 6. ovog protokola kako je dogovoreno prema primjenjivom međunarodnom pravu, a naročito prava na život i prava da se ne podvrgava mučenju ili drugom okrutnom, neljudskom ili degradirajućem tretiranju ili kazni.
2. Svaka država strana poduzet će odgovarajuće mjere da migrantima pruži odgovarajuću zaštitu protiv nasilja koje može biti izvršeno nad njima bilo od pojedinaca ili grupa time što su predmet ponašanja izloženog u članu 6. ovog protokola.
3. Svaka država strana će pružiti odgovarajuću pomoć migrantima čiji su životi ili sigurnost ugroženi time što su predmet ponašanja izloženog u članu 6. ovog protokola.
4. Kod primjene odredaba ovog člana, države strane će uzeti u obzir specijalne potrebe žena i djece.
5. U slučaju otkrivanja osobe koja je predmet ponašanja izloženog u članu 6. ovog protokola, svaka država strana će se pridržavati svojih obaveza prema Bečkoj konvenciji o konzularnim odnosima¹, gdje je primjenjivo, uključujući i obavezu informiranja osobe zainteresirane bez odlaganja o

odredbama u vezi s obavještanjem i komunikacijom s konzularnim službenicima.

Član 17.

Sporazumi i aranžmani

1. Države strane će razmotriti zaključivanje bilateralnih i regionalnih sporazuma ili operativnih aranžmana ili razumjevanja čiji je cilj:
- (a) Uspostavljanje najadekvatnijih i najefikasnijih mjera za prevenciju i borbu protiv ponašanja izloženog u članu 6. ovog protokola; ili
- (b) Međusobno pojačanje odredaba ovog protokola.

Član 18.

Povratak krijumčarenih migranata

1. Svaka država strana se slaže da će pomoći i prihvatiti bez nepotrebnog i nerazumnog odlaganja povratak osobe koja je objekat ponašanja izloženog u članu 6. ovog protokola i koja je njen državljanin ili koja ima pravo na stalni boravak na njenoj teritoriji u trenutku povratka.
2. Svaka država strana će razmotriti mogućnost pomoći i prihvata povratka osobe koja je predmet ponašanja izloženog u članu 6. ovog protokola i koja ima pravo na stalni boravak na njenoj teritoriji u trenutku ulaska u državu koja je prima u skladu s njenim domaćim pravom.
3. Na zahtjev države strane koja prima, država strana kojoj se podnosi zahtjev će, bez nepotrebne i nerazumne odgode provjeriti da li je osoba koja je predmet ponašanja izloženog u članu 6. ovog protokola njen državljanin ili ima pravo na stalni boravak na njenoj teritoriji.
4. Radi pomoći povratka osobe koja je predmet ponašanja izloženog u članu 6. ovog protokola i koja je bez odgovarajuće dokumentacije, država strana čiji je ta osoba državljanin ili u kojoj ima pravo na stalni boravak složit će se da izda na zahtjev države strane koja prima tu osobu putne dokumente ili drugu dozvolu po potrebi da bi osobi omogućila da putuje i ponovo uđe na njenu teritoriju.
5. Svaka država strana uključena u povratak osobe koja je predmet ponašanja izloženog u članu 6. ovog protokola poduzet će sve odgovarajuće mjere da izvrši povratak uredno i uz dužnu brigu za sigurnost i dignitet te osobe.
6. Države strane mogu saradivati s relevantnim međunarodnim organizacijama na provođenju ovog člana.
7. Ovaj član neće biti na štetu nijednog prava datog osobama koje su predmet ponašanja izloženog u članu 6. ovog protokola po bilo kojem domaćem pravu države strane koja ih prima.
8. Ovaj član neće uticati na obaveze u koje je ušla po bilo kojem drugom primjenjivom ugovoru, bilateralnom ili multilateralnom, ili bilo kojem drugom primjenjivom operativnom sporazumu ili aranžmanu koji regulira, u cjelini ili djelimično, povratak osoba koje su predmet ponašanja izloženog u članu 6. ovog protokola.

IV - Završne odredbe

Član 19.

Klauzula o pridržanom pravu

1. Ništa iz ovog protokola neće uticati na druga prava, obaveze i odgovornosti država i pojedinaca po međunarodnom pravu, uključujući i međunarodno humanitarno pravo i međunarodno pravo o ljudskim pravima, a naročito, gdje je primjenjivo, Konvenciju 1951.² i Protokol 1967.³ vezano za status izbjeglica i načelo nevraćanja kako je u njemu sadržano.
2. Mjere predviđene ovim protokolom će se tumačiti i primjenjivati tako da ne diskriminiraju osobe na osnovu toga

(1) United Nations, *Treaty Series*, vol. 596, Nos. 8638-8640

(2) United Nation, *Treaty Series*, vol. 189, No. 2545

(3) Ibid., vol. 606. No. 8791

što su one predmet ponašanja izloženog u članu 6. ovog protokola. Tumačenje i primjena tih mjera će biti u skladu s međunarodnim priznatim načelima nediskriminacije.

Član 20.

Rješavanje sporova

1. Države strane će nastojati riješiti sporove u vezi s tumačenjem ili primjenom ovog protokola putem pregovora.
2. Svi sporovi između dvije ili više država strana koji se odnose na tumačenje ili primjenu ovog protokola koji se ne mogu riješiti pregovorima u razumnom vremenu, na zahtjev jedne od tih država strana, podnijet će se na arbitražu. Ukoliko se, šest mjeseci nakon datuma zahtjeva za arbitražu, te države strane ne mogu dogovoriti o organizaciji arbitraže, svaka od tih država strana može prenijeti spor na Međunarodni sud pravde po zahtjevu u skladu s statutom Suda.
3. Svaka država strana može, u trenutku potpisivanja, ratifikacije, prihvatanja ili saglasnosti o pristupanju ovom protokolu, izjaviti da se ne smatra obaveznom po stavu 2. ovog člana. Ostale države strane neće biti obavezne po stavu 2. ovog člana u pogledu bilo koje države strane koja je izrazila takvu rezervu.
4. Svaka država strana koja je izrazila rezervu u skladu sa stavom 3. ovog člana može u svakom trenutku povući tu rezervu izvještavanjem generalnog sekretara Ujedinjenih naroda.

Član 21.

Potpis, ratifikacija, prihvatanje, saglasnost i pristupanje

1. Ovaj protokol je otvoren svim državama za potpisivanje od 12. do 15. decembra 2000. u Palermu, Italija, a nakon toga u sjedištu Ujedinjenih naroda u Njujorku do 12. decembra 2002.
2. Ovaj protokol će biti otvoren također za potpisivanje od strane regionalnih organizacija za ekonomsku integraciju pod uvjetom da je najmanje jedna članica država te organizacije potpisala ovaj protokol u skladu sa stavom 1. ovog člana.
3. Ovaj protokol podliježe ratifikaciji, prihvatanju ili saglasnosti. Instrumenti o ratifikaciji, prihvatanju ili saglasnosti bit će deponirani kod generalnog sekretara Ujedinjenih naroda. Regionalna organizacija za ekonomsku integraciju može deponirati svoj instrument o ratifikaciji, prihvatanju ili saglasnosti ukoliko je najmanje jedna njena članica država to učinila. U tom instrumentu o ratifikaciji, prihvatanju ili saglasnosti, ta organizacija će izraziti domet svoje mjerodavnosti u odnosu na pitanja koje ovaj protokol regulira. Ta organizacija će također izvijestiti depozitara o svakoj relevantnoj modifikaciji dometa svoje odgovornosti.
4. Ovaj protokol je otvoren za pristupanje svakoj državi ili regionalnoj organizaciji za ekonomsku integraciju čija je najmanje jedna članica država strana u ovom protokolu. Instrumenti o pristupanju će biti deponirani kod generalnog sekretara Ujedinjenih naroda. U trenutku pristupanja, regionalna organizacija za ekonomsku integraciju će izraziti domet svoje mjerodavnosti u vezi s pitanjima koje ovaj protokol regulira. Ta organizacija će također izvijestiti depozitara o svakoj relevantnoj modifikaciji dometa svoje nadležnosti.

Član 22.

Stupanje na snagu

1. Ovaj će Protokol stupiti na snagu devedesetog dana od dana deponiranja četrdesetog instrumenta o ratifikaciji, prihvatanju, saglasnosti ili pristupanju, međutim neće stupiti na snagu prije stupanja na snagu Konvencije. Za svrhu ovog stava, nijedan instrument kojeg deponira regionalna organizacija za ekonomsku integraciju neće se računati kao dodatak instrumentima koje su deponirale države članice te organizacije.

2. Za svaku državu ili regionalnu organizaciju za ekonomsku integraciju koja ratificira, prihvata, odobrava, ili pristupa ovom protokolu nakon deponiranja četrdesetog instrumenta o toj radnji, ovaj protokol će stupiti na snagu tridesetog dana od dana kada ta država ili organizacija deponira relevantni instrument ili na dan kada ovaj protokol stupi na snagu u skladu sa stavom 1. ovog člana, prema tome koji je kasniji.

Član 23.

Amandman

1. Po isteku pet godina od stupanja na snagu ovog protokola, država strana u Protokolu može predložiti amandman i podnijeti ga generalnom sekretaru Ujedinjenih naroda, koji će potom saopštiti predloženi amandman državama stranama i Konferenciji strana u Konvenciji radi razmatranja i odlučivanja o prijedlogu. Države strane u ovom protokolu koje se sastaju na Konferenciji strana uložiti će sve napore da postignu konsenzus o svakom amandmanu. Ukoliko se svi naponi na postizanju konsenzusa iscrpe i ne postigne sporazum, za usvajanje amandmana će, kao posljednje utočište, biti potrebno glasanje dvotrećinske većine država strana u ovom protokolu koje su prisutne i glasaju na sastanku Konferencije strana.
2. Regionalne organizacije za ekonomsku integraciju, u pitanjima u njihovoj nadležnosti, ostvarivat će svoje pravo na glasanje po ovom članu sa brojem glasova koji je jednak broju njihovih država članica koje su strane u ovom protokolu. Te organizacije neće koristiti svoje pravo na glasanje ukoliko njihove države članice koriste svoja prava na glasanje i obrnuto.
3. Amandman usvojen u skladu sa stavom 1. ovog člana podliježe ratifikaciji, prihvatanju ili saglasnosti država strana.
4. Amandman usvojen u skladu sa stavom 1. ovog člana stupit će na snagu u odnosu na državu stranu devedeset dana nakon dana deponiranja kod generalnog sekretara Ujedinjenih naroda instrumenta o ratifikaciji, prihvatanju ili saglasnosti na taj amandman.
5. Kada amandman stupi na snagu, on je obvezujući za one države strane koje su izrazile svoju saglasnost da budu obavezne po njemu. Ostale države strane još uvijek će biti obavezne po odredbama ovog protokola i svih ranijih amandmana koje su ratificirale, prihvatile ili odobrile.

Član 24.

Otkazivanje

1. Država strana može otkazati ovaj protokol pismenim izvještajem generalnom sekretaru Ujedinjenih naroda. Otkazivanje će postati djelotvorno godinu dana nakon datuma kada generalni sekretar primi izvještaj.
2. Regionalna organizacija za ekonomsku organizaciju prestaje biti strana u ovom protokolu kada ga sve njene članice države otkazu.

Član 25.

Depozitar i jezici

1. Za depozitara ovog protokola imenuje se generalni sekretar Ujedinjenih naroda.
2. Original ovog protokola, čiji su tekstovi na arapskom, kineskom, engleskom, francuskom, ruskom i španskom jednako autentični, bit će deponiran kod generalnog sekretara Ujedinjenih naroda.

KAO SVJEDOCI, dolje potpisani opunomoćenici, propisno ovlašteni za to od svojih vlada, potpisali su ovaj protokol.

Član 3.

Ova odluka bit će objavljena u "Službenom glasniku BiH" na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku i stupa na snagu danom objave.

Broj 1-02-01-50/02
5. februara 2002.godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Predsjedništva BiH
Jozo Krizanović, s. r.

22

Na osnovu člana V. tačka 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine, Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, na 123. sjednici od 5. februara 2002. godine, donijelo je

ODLUKU

O RATIFIKACIJI PROTOKOLA ZA SPREČAVANJE, ZAUSTAVLJANJE I KAŽNJAVANJE TRGOVINE LJUDIMA, NAROČITO ŽENAMA I DJECOM, KOJIM SE DOPUNJUJE KONVENCIJA UJEDINJENIH NARODA PROTIV TRANSNACIONALNOG ORGANIZOVANOG KRIMINALA, NJUJORK, 15. NOVEMBAR 2000. GODINE

Član 1.

Ratifikuje se Protokol za sprečavanje, zaustavljanje i kažnjavanje trgovine ljudima, naročito ženama i djecom, kojim se dopunjuje Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organizovanog kriminala, Njujork, 15. novembar 2000. godine, po dobijenoj saglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, na osnovu Odluke PS BiH broj 5/02 od 17. januara 2002. godine.

Član 2.

Tekst Protokola glasi

**PROTOKOL
ZA SPREČAVANJE, ZAUSTAVLJANJE I
KAŽNJAVANJE TRGOVINE LJUDIMA, NAROČITO
ŽENAMA I DJECOM, KOJIM SE DOPUNJUJE
KONVENCIJA UJEDINJENIH NARODA PROTIV
TRANSNACIONALNOG ORGANIZOVANOG
KRIMINALA**

Preambula

Države strane u ovom protokolu,

Izjavljujući da djelotvorna akcija na sprečavanju i borbi protiv trgovine ljudima, a naročito ženama i djecom, zahtijeva temeljni/sveobuhvatan međunarodni pristup u zemljama porijekla, tranzita i destinacije što uključuje mjere za sprečavanje trgovine, kažnjavanje trgovaca i zaštitu žrtava te trgovine, uključujući i zaštitu njihovih međunarodno priznatih ljudskih prava,

Uzimajući u obzir činjenicu da, uprkos postojanju niza međunarodnih instrumenata koji sadrže pravila i praktične mjere član za borbu protiv eksploatacije ljudi, a naročito žena i djece, ne postoji univerzalni instrument koji rješava sve aspekte trgovine ljudima,

Zabrinute da, u odsustvu takvog instrumenta, osobe koje su izložene trgovini neće biti dovoljno zaštićene,

Pozivajući se na Rezoluciju Generalne skupštine 53/111 od 9. decembra 1998., kojom je Skupština odlučila osnovati otvoreni međuvladin *ad hoc* komitet radi izrade sveobuhvatne/temeljne međunarodne konvencije protiv transnacionalnog organiziranog kriminala i rasprave o izradi, između ostalog, međunarodnog instrumenta koji se bavi trgovinom ženama i djecom,

Ubijedene da će dopuna Konvencije Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminala s međunarodnim instrumentom za sprečavanje, zaustavljanje i kažnjavanje trgovine ljudima, a naročito ženama i djecom, biti korisna za sprečavanje i borbu protiv tog kriminala,

Sporazumjele su se o

I - Opće odredbe

Član 1.

Odnos s Konvencijom Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminala

1. Ovaj protokol dopunjuje Konvenciju Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminala. Tumačit će se zajedno s Konvencijom.

2. Odredbe Konvencije primjenjivat će se, *mutatis mutandis*, na ovaj protokol osim ako njime nije drukčije predviđeno.
3. Prekršaji ustanovljeni u skladu s članom 5. ovog protokola smatraju se za prekršaje ustanovljene u skladu s Konvencijom.

Član 2.

Obrazloženje svrhe

Svrhe ovog protokola su:

- (a) Sprečavanje i borba protiv trgovine ljudima, poklanjajući posebnu pažnju ženama i djeci;
- (b) Zaštita i pomoć žrtvama te trgovine, uz puno poštovanje njihovih ljudskih prava; i
- (c) Unapređenje saradnje među državama stranama kako bi se postigli ti ciljevi.

Član 3.

Upotreba termina

Za svrhe ovog protokola:

- (a) "Trgovina ljudima" znači regrutiranje, transport, transfer, skrivanje/pružanje utočišta ili prihvat osoba, putem prijetnje ili upotrebom sile ili drugih oblika prinude, otmice, prevare, obmanjivanja, zlouporabe vlasti ili stanja ugroženosti, davanja ili primanja novca ili beneficija za dobijanje pristanka osobe koja ima kontrolu nad nekom drugom osobom, u svrhu eksploatacije. Eksploatacija uključuje, i u najmanjoj mjeri, iskorišćavanje prostitucije drugih ili druge oblike seksualnog iskorišćavanja, prisilni rad ili usluge, ropstvo ili praksu sličnu ropstvu, pokornost ili uzimanje organa.
- (b) Pristanak žrtve trgovine ljudima na namjeravanu eksploataciju izloženu u tački (a) ovog člana bit će nevažan kada je upotrijebljeno bilo koje sredstvo izloženo u tački (a);
- (c) Regrutiranje, transport, transfer, skrivanje ili prihvat djeteta radi eksploatacije smatrat će se "trgovinom ljudima" čak kada ne uključuje nijedno sredstvo predviđeno tačkom (a) ovog člana;
- (d) "Dijete" znači osobu ispod osamnaest godina starosti.

Član 4.

Domašaj primjene

Ovaj protokol će se primjenjivati, osim ako u istom nije drugačije navedeno, na prevenciju, istragu i gonjenje prekršaja ustanovljenih u skladu člana 5. ovog protokola, kada su ti prekršaji transnacionalni i uključuju organiziranu kriminalnu grupu, kao i na zaštitu žrtava tih prekršaja.

**Član 5.
Kriminalizacija**

1. Svaka država strana će usvojiti zakonske odredbe i druge mjere koje su potrebne da se ustanovi kao kazneni prekršaj ponašanje obrazloženo u članu 3. ovog protokola, kada je počinjeno namjerno.
2. Svaka država strana donijet će zakonske odredbe i druge mjere koje budu potrebne da se ustanove kao kazneni prekršaji;
 - (a) Zavisno od osnovnih pojmova svog pravnog sistem, pokušaj činjenja prekršaja ustanovljenog u skladu stavu 1. ovog člana;
 - (b) Učestvovanje kao saučesnik u prekršaju ustanovljenom u skladu stavu 1. ovog člana; i
 - (c) Organiziranje ili usmjeravanje drugih osoba na činjenje prekršaja ustanovljenog u skladu stava 1. ovog člana.

II - Zaštita žrtava trgovine ljudima

**Član 6.
Pomoć žrtvama i njihova zaštita od trgovine ljudima**

1. U odgovarajućim slučajevima i u mogućoj mjeri prema domaćem pravu, svaka država strana štiti privatnost i identitet žrtava trgovine ljudima tako što će, između ostalog, pravni postupak u vezi s tom trgovinom držati povjerljivim.
2. Svaka država strana osigurava da njen domaći pravni i administrativni sistem sadrži mjere koje pružaju žrtvama trgovine ljudima, u odgovarajućim slučajevima:
 - (a) Informacije o relevantnom sudskom i upravnom postupku;
 - (b) Pomoć da im se omogući da se njihovi pogledi i interesi prezentiraju i razmotre u odgovarajućim fazama kaznenog postupka protiv prekršilaca na način koji nije štetan za prava obrane.
3. Svaka država strana će razmotriti provođenje mjera da se obezbijedi fizički, psihički i društveni oporavak žrtava trgovine ljudima, uključujući, u odgovarajućim slučajevima, u saradnji s nevladinim organizacijama, i druge relevantne organizacije i ostale elemente civilnog društva, i, naročito, da im se obezbijedi:
 - (a) Odgovarajući smještaj;
 - (b) Savjetovanje i informiranje, posebno u vezi s njihovim zakonskim pravima, na jeziku koji žrtva trgovine ljudima razumije;
 - (c) Medicinska, psihološka i materijalna pomoć; i
 - (d) Zaposlenje, mogućnosti za obrazovanje i obuku.
4. Svaka država strana će uzeti u obzir, kod primjene odredaba ovog člana, starost, spol i posebne potrebe žrtava trgovine ljudima, a naročito posebne potrebe djece, uključujući odgovarajući smještaj, obrazovanje i staranje.
5. Svaka država strana će nastojati pružiti fizičku sigurnost žrtvama trgovine ljudima dok su na njenoj teritoriji.
6. Svaka država strana će osigurati da njen domaći pravni sistem sadrži mjere koje nude osobama žrtvama trgovine ljudima mogućnost dobijanja kompenzacije za pretrpljenu štetu.

**Član 7.
Status žrtava trgovine ljudima u državama koje ih primaju**

1. Pored poduzimanja mjera u skladu članu 6. ovog protokola, svaka država strana će razmotriti usvajanje zakonskih odredaba ili drugih odgovarajućih mjera koje žrtvi trgovine ljudima dozvoljavaju da ostanu na njenoj teritoriji, privremeno ili stalno, u odgovarajućim slučajevima.
2. Kod provedbe odredbe sadržane u stavu 1. ovog člana, svaka država strana će na odgovarajući način razmotriti humanitarne i faktore samilosti.

**Član 8.
Repatrijacija žrtava trgovine ljudima**

1. Država strana čiji je državljanin žrtva trgovine ljudima ili u kojoj je ta osoba imala pravo na stalni boravak u trenutku ulaska na teritorij države koja prima žrtvu pomoći će i prihvatiti, uz dužni obzir za sigurnost te osobe, povratak te osobe bez nepotrebnog ili nerazumnog odlaganja.
2. Kada država strana vraća žrtvu trgovine ljudima u državu stranu čiji je ta osoba državljanin ili u kojoj je imala, u trenutku ulaska na teritorij države strane koja je prima, pravo na stalni boravak, taj povratak će se odvijati uz dužni obzir prema sigurnosti te osobe i statusu pravnoga postupka u vezi s činjenicom da je osoba žrtva trgovine i poželjno je da bude dobrovoljan.
3. Na zahtjev države strane koja prima žrtvu, država kojoj se upućuje zahtjev će, bez nepotrebnog i nerazumnog odlaganja, provjeriti da li je osoba koja je žrtva trgovine ljudima njen državljanin ili je imala pravo na stalni boravak na njenom teritoriju u trenutku ulaska na teritorij države strane koja je prima.
4. Da olakša povratak žrtve trgovine ljudima koja nema valjanu dokumentaciju, država strana čiji je ta osoba državljanin ili u kojoj je imala pravo na stalni boravak u trenutku ulaska na teritorij države strane koja je prima složit će se da izda, na zahtjev države strane koja prima žrtvu, putne dokumente ili drugu dozvolu koja bude potrebna da osobi omogući da putuje i ponovo uđe na njenu teritoriju.
5. Ovaj član nema štete za bilo koje pravo koje se daje žrtvi trgovine ljudima po bilo kom domaćem zakonu države strane koja je prima.
6. Ovaj član nema štete za bilo koji primjenjivi bilateralni ili multilateralni sporazum ili aranžman koji regulira, u cjelini ili djelomično, povratak žrtava trgovine ljudima.

III - Sprečavanje, saradnja i druge mjere

**Član 9.
Sprečavanje trgovine ljudima**

1. Države strane će ustanoviti obuhvatnu politiku, programe i druge mjere:
 - (a) Da spriječe i bore se protiv trgovine ljudima; i
 - (b) Da zaštite žrtve trgovine ljudima, a naročito žene i djecu, od ponovne viktimizacije.
2. Države strane će nastojati poduzimati mjere kao što su istraživački rad, informiranje i kampanje u masovnim medijima i socijalne i ekonomske inicijative da se spriječi trgovina ljudima i bori protiv nje.
3. Politika, programi i druge mjere ustanovljene u skladu ovom članu će, prema tome šta odgovara, uključiti saradnju s nevladinim organizacijama, ostalim relevantnim organizacijama i drugim elementima civilnog društva.
4. Države strane će poduzeti ili pojačati mjere, uključujući bilateralnu ili multilateralnu saradnju, da ublaže faktore koji izlažu osobe, a naročito žene i djecu, trgovini, kao što su siromaštvo, nerazvijenost i nepostojanje jednakih mogućnosti.
5. Države strane će donijeti ili pojačati zakonske odredbe ili druge mjere, kao što su obrazovne, socijalne i kulturne mjere, uključujući bilateralnu i multilateralnu saradnju, da se obeshrabri potražnja koja stvara sve oblike eksploatacije ljudi, a naročito žena i djece, koje vode ka trgovini.

**Član 10.
Razmjena informacija i obuka**

1. Organi za provođenje zakona, imigraciona i druga relevantna tijela država strana će, kako je pogodno, međusobno saradivati razmjenjujući informacije, u skladu svom domaćem pravu, da im omogući da odrede:

- (a) Da li su pojedinci koji prelaze ili pokušavaju preći međunarodnu granicu s putnim ispravama koje pripadaju nekoj drugoj osobi ili bez putnih isprava počinioci ili žrtve trgovine ljudima;
- (b) Tipove putnih isprava koje su pojedinci koristili ili pokušali koristiti za prelazak međunarodne granice radi trgovine ljudima; i
- (c) Sredstva i metode koje koriste organizirane kriminalne grupe u svrhe trgovine ljudima, uključujući i regrutiranje i transport žrtava, putove i veze između pojedinaca i grupa uključenih u tu trgovinu, i eventualne mjere za njihovo otkrivanje.

2. Države strane će obezbijediti ili pojačati obuku za provođenje zakona, za imigracione i druge relevantne službenike za sprečavanje trgovine ljudima. Obuka bi trebala da se fokusira na metode koje se koriste u sprečavanju te trgovine, gonjenju trgovaca i zaštiti prava žrtava, uključujući i zaštitu žrtava od trgovaca. Obuka bi trebala uzeti u obzir i potrebu da se razmotre ljudska prava i osjetljiva pitanja djece i spola i trebala bi ohrabriti saradnju s nevladinim organizacijama, ostalim relevantnim organizacijama i drugim elementima civilnog društva.
3. Država strana koja prima informacije poštivat će sve zahtjeve države strane koja je dostavila te informacije i koja ograničava njihovu upotrebu.

Član 11. Granične mjere

1. Bez štete za međunarodne obaveze u vezi sa slobodnim kretanjem ljudi, države strane će pojačati, koliko je moguće, graničnu kontrolu koja bude potrebna da se spriječi i otkrije trgovina ljudima.
2. Svaka država strana će donijeti zakonske odredbe i druge odgovarajuće mjere da se spriječi, koliko je moguće, korištenje prijevoznih sredstava komercijalnih prijevoznika u činjenju prekršaja ustanovljenih u skladu članu 5. ovog protokola.
3. Kad je pogodno, a bez štete za primjenjive međunarodne konvencije, te će mjere obuhvatati uvođenje obaveze komercijalnih prijevoznika, uključujući svaku transportnu kompaniju ili vlasnika ili operatera svih prijevoznih sredstava, da utvrde da svi putnici posjeduju putne isprave potrebne za ulazak u državu koja ih prima.
4. Svaka država strana će poduzeti neophodne mjere, u skladu domaćem pravu, da predvidi sankcije u slučaju korišćenja obaveze zadržane u stavu 3. ovog člana.
5. Svaka država strana će razmotriti poduzimljive mjere koje dozvoljavaju, u skladu s domaćim pravom, odbijanje ulaska ili ukidanje viza osobama umiješanim u činjenje prekršaja ustanovljenih u skladu ovom protokolu.
6. Bez štete za član 27. Konvencije, države strane će razmotriti jačanje saradnje između agencija za graničnu kontrolu, između ostalog, uspostavljanjem i održavanjem direktnih kanala komuniciranja.

Član 12. Sigurnost i kontrola dokumenata

Svaka država strana će poduzeti mjere po potrebi, u okviru dostupnih sredstava:

- (a) Da osigura da putni ili identifikacioni dokumenti koje ona izda budu takvog kvaliteta da se ne mogu lako zloupotrijebiti i jednostavno falsificirati ili nezakonito izmijeniti, imitirati ili izdati; i
- (b) Da osigura integritet i sigurnost putnih ili identifikacionih dokumenata koji su izdati od strane ili u ime države strane i

da spriječi njihovu nezakonitu izradu, izdavanje i upotrebu.

Član 13. Legitimnost i važenje dokumenata

Na zahtjev neke druge države strane, država strana će, u skladu s domaćim pravom, provjeriti u razumnom vremenu legitimnost i važenje putnih ili identifikacionih dokumenata izdatih ili navodno izdatih u njeno ime i za koje se sumnja da su upotrijebljeni za trgovinu ljudima.

IV - Završne odredbe

Član 14. Klauzula o pridržanom pravu

1. Ništa iz ovog protokola neće uticati na prava, obaveze i odgovornosti država i pojedinaca prema Međunarodnom pravu, uključujući i Međunarodno humanitarno pravo i Međunarodni zakon o ljudskim pravima i, naročito, kad je primjenjivo, Konvenciju¹ iz 1951. i Protokol² iz 1967. koji se odnose na status izbjeglica i načelo nevraćanja kako je u njemu sadržano.
2. Mjere izložene u ovom protokolu tumačit će se i primjenjivati tako da ne diskriminiraju osobe po osnovu toga što su žrtve trgovine ljudima. Tumačenje i primjena tih mjera bit će u skladu s međunarodno priznatim principima o nediskriminaciji.

Član 15. Rješavanje sporova

1. Države strane će nastojati riješiti sporove u svezi s tumačenjem ili primjenom ovog protokola putem pregovora.
2. Svi sporovi između dvije ili više država strana koji se odnose na tumačenje ili primjenu ovog protokola koji se ne mogu riješiti pregovorima u razumnom vremenu, na zahtjev jedne od tih država strana, podnijet će se na arbitražu. Ukoliko se, šest mjeseci od datuma zahtjeva za arbitražu, te države strane ne mogu dogovoriti o organizaciji arbitraže, svaka od tih država strana može prenijeti spor na Međunarodni sud pravde po zahtjevu u skladu s statutom Suda.
3. Svaka država strana može, u trenutku potpisivanja, ratifikacije, prihvatanja ili saglasnosti o pristupanju ovom protokolu, izjaviti da se ne smatra obaveznom po stavu 2. ovog člana. Ostale države strane neće biti obavezne po stavu 2. ovog člana u pogledu bilo koje države strane koja je izrazila tu rezervu.
4. Svaka država strana koja je izrazila rezervu u skladu stavu 3. ovog člana može u svakom trenutku povući tu rezervu izvještavanjem generalnog sekretara Ujedinjenih naroda.

Član 16. Potpisivanje, ratifikacija, prihvatanje, saglasnost i pristupanje

1. Ovaj protokol je otvoren svim državama za potpisivanje od 12. do 15. decembra 2000. u Palermu, Italija, a nakon toga u sjedištu Ujedinjenih naroda u Njujorku do 12. decembra 2002.
2. Ovaj protokol će biti otvoren također za potpisivanje od strane regionalne organizacije za ekonomsku integraciju pod uvjetom da je najmanje jedna članica država te organizacije potpisala ovaj protokol u skladu sa stavom 1. ovog člana.
3. Ovaj protokol podliježe ratifikaciji, prihvatanju ili saglasnosti. Instrumenti o ratifikaciji, prihvatanju ili saglasnosti bit će deponirani kod generalnog sekretara Ujedinjenih naroda. Regionalna organizacija za ekonomsku integraciju može deponirati svoj instrument o ratifikaciji, prihvatanju ili saglasnosti ukoliko je najmanje jedna njena članica država to učinila. U tom instrumentu o ratifikaciji, prihvatanju ili saglasnosti, ta organizacija će izraziti domet svoje mjerodavnosti u odnosu na pitanja koje ovaj protokol regulira.

(1) United Nations, Treaty Series, vol. 189, No. 2545.

(2) Ibid., vol. 606, No. 8791.

Ta organizacija će također izvijestiti depozitara o svakoj relevantnoj modifikaciji dometa svoje mjerodavnosti.

4. Ovaj protokol je otvoren za pristupanje svakoj državi ili regionalnoj organizaciji za ekonomsku integraciju čija je najmanje jedna članica država strana u ovom protokolu. Instrumenti o pristupanju će biti deponirani kod generalnog sekretara Ujedinjenih naroda. U trenutku pristupanja, regionalna organizacija za ekonomsku integraciju će izraziti domet svoje mjerodavnosti u vezi s pitanjima koje ovaj protokol regulira. Ta organizacija će također obavijestiti depozitara o svakoj relevantnoj modifikaciji dometa svoje mjerodavnosti.

Član 17. Stupanje na snagu

1. Ovaj će Protokol stupiti na snagu devedesetog dana od dana deponiranja četrdesetog instrumenta o ratifikaciji, prihvatanju, saglasnosti ili pristupanju, međutim neće stupiti na snagu prije stupanja na snagu Konvencije. Za svrhu ovog stava, nijedan instrument kojeg deponira regionalna organizacija za ekonomsku integraciju neće se računati kao dodatak instrumentima koje su deponirale države članice te organizacije.
2. Za svaku državu ili regionalnu organizaciju za ekonomsku integraciju koja ratificira, prihvata, odobrava, ili pristupa ovom protokolu nakon deponiranja četrdesetog instrumenta o toj radnji, ovaj protokol će stupiti na snagu tridesetog dana od dana kada ta država ili organizacija deponira relevantni instrument, ili na dan kada ovaj protokol stupa na snagu u skladu sa stavom 1. ovog člana, prema tome koji je kasniji.

Član 18. Amandman

1. Po isteku pet godina od stupanja na snagu ovog protokola, država strana u Protokolu može predložiti amandman i podnijeti ga generalnom sekretaru Ujedinjenih naroda, koji će potom saopštiti predloženi amandman državama stranama i Konferenciji strana u Konvenciji radi razmatranja i odlučivanja o prijedlogu. Države strane u ovom protokolu koje se sastaju na Konferenciji strana uložiti će sve napore da postignu konsenzus o svakom amandmanu. Ukoliko se svi naponi na postizanju konsenzusa iscrpe i ne postigne sporazum, za usvajanje amandmana će, kao posljednje utočište, biti potrebno glasanje dvotrećinske većine država strana u ovom

Član 3.

Ova odluka bit će objavljena u "Službenom glasniku BiH" na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku i stupa na snagu danom objave.

Broj 1-02-01-49/02
5. februara 2002. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Predsjedništva BiH
Jozo Križanović, s. r.

23

Na osnovu člana V. tačka 3. (d) Ustava Bosne i Hercegovine, Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, na 123. sjednici održanoj 5. februara 2002. godine, donijelo je

ODLUKU

O RATIFIKACIJI UGOVORA IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I REPUBLIKE HRVATSKE O SARADNJI I MEĐUSOBNOJ POMOĆI U CARINSKIM PITANJIMA

Član 1.

Ratifikuje se Ugovor između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske o saradnji i međusobnoj pomoći u carinskim pitanjima koji je potpisan u Sarajevu, 27. jula 2000. godine na službenim jezicima Bosne i Hercegovine: bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku i na hrvatskom jeziku, po dobijenoj saglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine na osnovu Odluke broj 4/02 od 17. januara 2002. godine.

Član 2.

Tekst Ugovora glasi

protokolu koje su prisutne i glasaju na sastanku Konferencije strana.

2. Regionalne organizacije za ekonomsku integraciju, u pitanjima u njihovoj nadležnosti, ostvarivat će svoje pravo na glasanje po ovom članu s brojem glasova koji je jednak broju njihovih država članica koje su strane u ovom protokolu. Te organizacije neće koristiti svoje pravo na glasanje ukoliko njihove države članice koriste svoja prava na glasanje i obrnuto.
3. Amandman usvojen u skladu sa stavom 1. ovog člana podliježe ratifikaciji, prihvatanju i saglasnosti država strana.
4. Amandman usvojen u skladu sa stavom 1. ovog člana stupit će na snagu u odnosu na državu stranu devedeset dana nakon dana deponiranja kod generalnog sekretara Ujedinjenih naroda instrumenta o ratifikaciji, prihvatanju ili saglasnosti na taj amandman.
5. Kada amandman stupa na snagu, on je obavezujući za one države strane koje su izrazile svoju saglasnost da budu obavezne po njemu. Ostale države strane još uvijek će biti obavezne po odredbama ovog protokola i svih ranijih amandmana koje su ratificirale, prihvatile ili odobrile.

Član 19. Otkazivanje

1. Država strana može otkazati ovaj protokol pismenim izvještajem generalnom sekretaru Ujedinjenih naroda. Otkazivanje će postati djelotvorno godinu dana nakon datuma kada generalni sekretar primi izvještaj.
2. Regionalna organizacija za ekonomsku organizaciju prestaje biti strana u ovom protokolu kada ga sve njene države članice otkazu.

Član 20. Depozitar i jezici

1. Za depozitara ovog protokola imenuje se generalni sekretar Ujedinjenih naroda.
2. Original ovog protokola, čiji su tekstovi na arapskom, kineskom, engleskom, francuskom, ruskom i španskom jednako autentični, bit će deponiran kod generalnog sekretara Ujedinjenih naroda.

KAO SVJEDOCI, dolje potpisani opunomoćenici, propisno ovlašteni za to od svojih vlada, potpisali su ovaj protokol.